

_____ hokimligi
*maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi*

_____ maktabgacha va
*maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
____-umumiy o'rta ta'lim maktabi
boshlang'ich sinf o'qituvchisi*

_____ning
*2025-2026-o'quv yili 3-sinf
matematika fanidan II chorak uchun*

DARS

ISHLANMALARI

DIQQAT

Unutmang!!! Ushbu hujjat sizga hech kimga tarqatmaslik sharti bilan **OMONAT** qilib berildi. Agar ushbu hujjat sizga boshqalar orqali kelib qolgan bo'lsa ham **OMONAT** hisoblanadi.

Ushbu **OMONAT**ni faqat o'zingiz uchun foydalaning. Hech kimga bermang, hattoki eng yaqin insoninggizga ham.

Tijoriy maqsadda foydalanmang.
Internet va Veb-sayitlarga joylamang.
Telegram orqali kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT QILMANG.

Telegram orqali admin **Nabiyev Zokirjon**
bilan bog'lanish **90-530-68-66** yoki **Nza456**

2025-2026-o‘quv yili 3-sinf matematika fanidan II chorak uchun
taqvim mavzu rejasi

№	O‘tiladigan mavzular rejasi	Nazariy soat	Dars o‘tkazish muddati	Dars o‘tkazilgan sana
1.	Yig‘indini songa bo‘lish	1		
2.	Yig‘indini songa bo‘lish / Yig‘indini songa bo‘lish	1		
3.	Ikki xonali sonni bir xonali songa bo‘lish	1		
4.	Qoldiq	1		
5.	Qoldiq bo‘lish	1		
6.	Burchakli bo‘lish	1		
7.	Burchakli bo‘lish / Burchakli bo‘lish	1		
8.	Burchakli bo‘lish	1		
9.	Ko‘p xonali sonlarni qoldikli bo‘lish	1		
10.	Ko‘p xonali sonlarni qoldikli bo‘lish	1		
11.	O‘rtasida nol raqami bor sonlarni bo‘lish.	1		
12.	Nol bilan tugagan sonlarni bo‘lish / Nol bilan tugagan sonlarni bo‘lish	1		
13.	Nol bilan tugagan sonlarni bo‘lish / Nol bilan tugagan sonlarni bo‘lish	1		
14.	Yaxlit sonlarni bo‘lish	1		
15.	Yaxlit sonlarni bo‘lish	1		
16.	Bo‘lishning geometrik ma’nosi	1		
17.	3-nazorat ishi	1		
18.	Loyiha	1		
19.	Ikki xonali sonni ikki xonali songa burchakli bo‘lish	1		
20.	Ikki xonali songa burchakli bo‘lish	1		
21.	Uch xonali songa burchakli bo‘lish	1		
22.	Sonlarni bo‘lish	1		
23.	Bo‘luvchilar va karrali	1		
24.	Amaliy topshiriqlar	1		
25.	Amaliy topshiriqlar	1		

26.	Kesmani teng bo'laklarga bo'lish	1		
27.	Kesmani teng bo'laklarga bo'lish	1		
28.	To'g'ri to'rtburchak perimetri	1		
29.	To'g'ri to'rtburchak perimetri	1		
30.	Muntazam shaklning perimetri	1		
31.	Nostandart shaklning perimetri	1		
32.	Yuzaning xossalari	1		
33.	Yuzani topishning nostandart usullari	1		
34.	Nostandart shakllarning yuzi	1		
35.	4-nazorat ishi	1		

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Yig'indini songa bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Yig'indini songa bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish;

jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

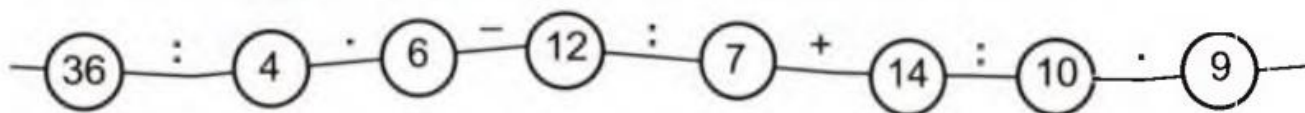
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. O'qituvchi zanjir bo'yicha amallarni bajarishni buyurgan edi, Akmalda 16 chiqdi. Akmal amallarni to'g'ri bajardimi?

2. O'qituvchi sinfdagi uchta qatorga misollar yozilgan rangli varaqachalarni teng tarqatdi. Hammasi bo'lib (11ta ko'k, 18 ta sariq, 6 ta yashil varaqacha bor edi. Har bir qatordagi o'quvchilar nechtdan varaqacha olgan?

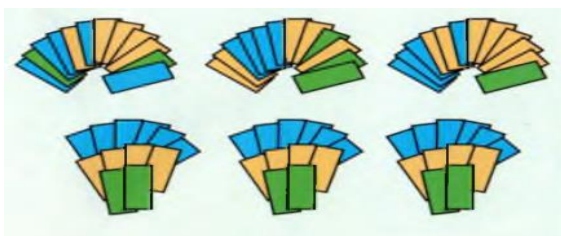
Aziza masalani bunday yechibdi:

$(12 + 18 + 6) : 3$.

Madina esa bunday yechibdi:

$12 : 3 + 18 : 3 + 6 : 3$.

Kim to'g'ri yechgan?

3. Misollarni ikki xil usul bilan yechib ko'ring. Har bir misolda qaysi usul osonroq ekan?

$$(30 + 40) : 10 \quad (60 + 8) : 2 \quad (28 + 56) : 7$$

4. Misollarni o'zingizga qulay usulda yeching. Nimani sezdingiz?

Xulosa chiqaring. Bu yerda qaysi varaqacha ortiqcha ekan?

Nima uchun?

O'qituvchi $(42 + 36) : 6$	Pedagog $(54 + 18) : 9$	Olim $(24 + 21) : 5$	O'qituvchi $(30 + 12) : 6$
--------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	--------------------------------------

5. Ifoda tuzing va uni qulay usulda hisoblang.

a) Sinfda 14 ta qiz bola, 16 ta o'g'il bola bor. Ingliz tilini o'rganish uchun sinf ikkita teng guruhga bo'lindi. Har bir guruhda nechtadan o'quvchi bor?

b) Maktabdagi tanlovda 12 ta katta sinf va 8 ta o'rta sinf qatnashadi. Saralash bosqichida har bir sinfdan 4 tadan jamoa qatnashdi. Nechta saralash o'yinlari o'ynalgan?

6. Madina, Aziza va Umidada har xil rangdagi qisqichlar bor. Har bir qizda har bir rangdan nechtadan qisqich borligini sanashga yordam bering.

Qizlar qisqichlarni teng bo'lib olishdi. Har bir qizga nechtadan qisqich to'g'ri kelgan?

9. Qulay usulda hisoblang. Qiymatlarni kamayish tartibida qo'yib chiqing. Qadimgi Yunonistonda arifmetika o'qituvchisi qanday nomlanganini toping.

R $(40 + 30) : 10$
TO $(800 + 600) : 100$
KA $(300 + 200) : 10$

KU $(120 + 16) : 4$
L $(120 + 21) : 3$
LA $(40 + 24) : 2$

10. Kompleks masala.

a) Jadvalga qarab, maktabda jami necha sinf borligini aniqlang.

Boshlang'ich sinflar (1–4 sinflar)	O'rta sinflar (5–9 sinflar)	Katta sinflar (10–11 sinflar)
24 ta sinf	16 ta sinf	8 ta sinf

b) Har bir sinfda 2 tadan ingliz tili guruhi bor. Maktabda jami necha ingliz tili guruhi bor?

d) Bitta o'qituvchi 8 ta guruhga dars o'ta olsa, maktabda necha ingliz tili o'qituvchisi ishlashi kerak?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ikki xonali sonni bir xonali songa bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ikki xonali sonni bir xonali songa bolish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

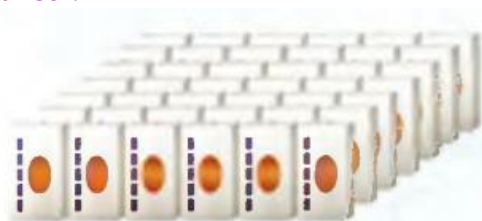
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Dorixonachi dorilarni peshtaxtaga bir necha qator qilib taxlayapti. Har bir qatorda nechta dori qutisi turibdi?

6 qatorda
42 quti

3 qatorda
18 quti

5 qatorda
75 quti

Qaysi qator boshqalaridan ajralib turibdi?

2. Hisoblashni davom ettiring. Nimani sezdingiz?

a) $68 : 2 = (60 + 8) : 2$

b) $78 : 3 = (60 + 18) : 3$

d) $145 : 5 = (150 - 5) : 5$

e) $126 : 7 = (140 - 14) : 7$

3. Bo'linmani yig'indi yoki ayirma ko'rinishiga keltirib hisoblang.

a) $44 : 4$ b) $63 : 3$ d) $72 : 6$ e) $95 : 5$

4. Ifodani yozing va hisoblang.

a) 7 quti dori uchun 91 ming so'm to'landi. Bitta quti qancha turadi?

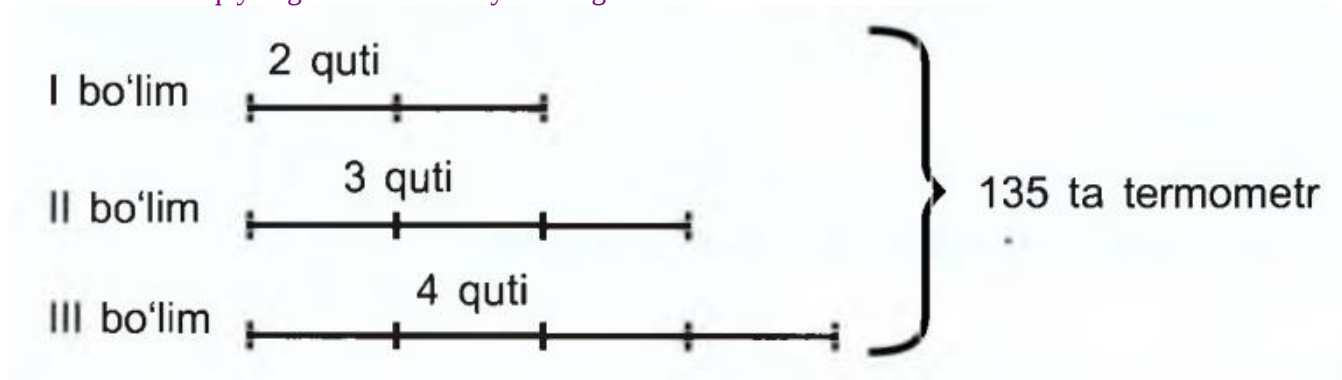
b) 52 ta "Tez yordam" mashinasini 4 ta stansiyaga teng bo'lishdi. Har bir stansiyaga nechtdan mashina berilgan?

d) 84 metrlik dokani qirqib, 6 metrlik bint tayyorlandi.

Bitta dokadan nechta bint chiqar ekan?

5. Kasalxona uchun 135 ta termometr sotib olindi. Termometrlar bir xil qutilarga bir necha donadan solingan ekan. Birinchi bo'limga 2 quti, ikkinchi bo'limga 3 quti, uchinchisiga esa 4 quti yuborildi. Har bir qutida nechtdan termometr bor?

Yechish uchun quyidagi chizmadan foydalaning.

6. Tenglamalarni yeching. Javobini tekshiring.

$5 \cdot x = 225$ $749 : y = 7$ $z : 8 = 56$

7. Hisoblang. Dori tayyorlovchi mutaxassisni nima deb atash mumkinligini toping.

A $70 \cdot 9 + 195$

E $25 \cdot 8 - 163$

S $69 \cdot 8 - 128$

M $57 \cdot 8 + 229$

R $600 : 2 + 127$

V $1800 : 3 - 144$

F $5600 : 80 + 830$

T $8000 : 8 - 210$

900	825	427	685	825	790	424	37	456	790
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	-----	-----

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qoldiq

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Qoldiq, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Trener 9 ta bolani ikki jamoaga ajratib, har biriga 4 tadan bolani kiritdi. Hamma bolalar ham jamoaga kira oldimi?

Bu bolalarni nechta jamoaga ajratsak, har bir jamoadagi bolalarning soni teng bo'ladi?

2.26 ta futbol to'pi qutilarga 6 tadan solinyapti. Nechta to'p ortib qoladi? Buni qoldiqli bo'lish shaklida yozib qo'ying.

3. Trenerda 19 ta raketka bor. U raketkalarni juft-juft qilib taxlasa, nechta raketka ortib qoladi? To'g'ri javobni toping.

$$19 : 2 = 8 \text{ (qoldiq 3)} \quad 19 : 2 = 5 \text{ (qoldiq 9)} \quad 19 : 2 = 9 \text{ (qoldiq 1)}$$

4. Suratga qarab, bo'lishni bajaring. Yechimni daftarga yozing.

5. Sonni 5 ga bo'lganda necha qoldiq qolishi mumkin? 3 ga bo'lganda-chi? 9 ga bo'lganda-chi? Misollar keltiring.

6. To'rt xonali sonlarni o'sib borish tartibida joylashtiring. Qanday so'z hosil bo'ldi? Bu numani bildiradi?

U 89 520 – 87 146 = 2374

I 40 300 – 39 325

V 7 766 + 1 982

SH 25 859 – 16 147

S 885 + 783

M 19 005 + 14 621

Z 31 789 – 27 408

I 51 003 – 45 733

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Velopoygada Osiyodan 64 ta sportchi qatnashyapti. Yevropalik sportchilar esa ulardan 3 baravar ko'p. Amerikalik sportchilar esa osiyoliklardan 14 ta kam. Barcha sportchilarni uch kishilik guruhlariga ajratsak, nechta guruh hosil bo'ladi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Qoldiqli bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Qoldiqli bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmazligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Tokar maxsus dastgohda metall detallarni yo'nib, tayyor detallarni har bir qutiga 4 tadan joylayapti. Nechta quti kerak bo'ladi?

Nechta detal ortib qoladi? 2 ta qutiga qoldiqsiz joylash uchun detallar nechta bo'lishi kerak? 3 ta qutiga joylash uchun-chi?

2. Quyidagi sonlarni toping:

- a) 19 dan katta bo'lmagan, 3 ga bo'linadigan;
- b) 28 dan katta bo'lmagan, 5 ga bo'linadigan;
- d) 16 dan katta bo'lmagan, 7 ga bo'linadigan;
- e) 76 dan katta bo'lmagan, 9 ga bo'linadigan?

Har safar qaysi son qoldiq qolyapti?

3. Qoldiqli bo'linadigan sonni yozib oling. Sababini tushuntiring.

73 : 8 96 : 9 58 : 7 64 : 6 21 : 5

4. Qoldiqli bo'lishni teskari amal bilan - bo'luvchini bo'linmaga ko'paytirib, qoldiqni qo'shish bilan tekshirib ko'rsak bo'ladi. Namunaga qarab, bo'lishni tekshirishni o'rganib oling.

Qoldiqli bo'lishni bajarib, keyin uni tekshirib ko'ring.

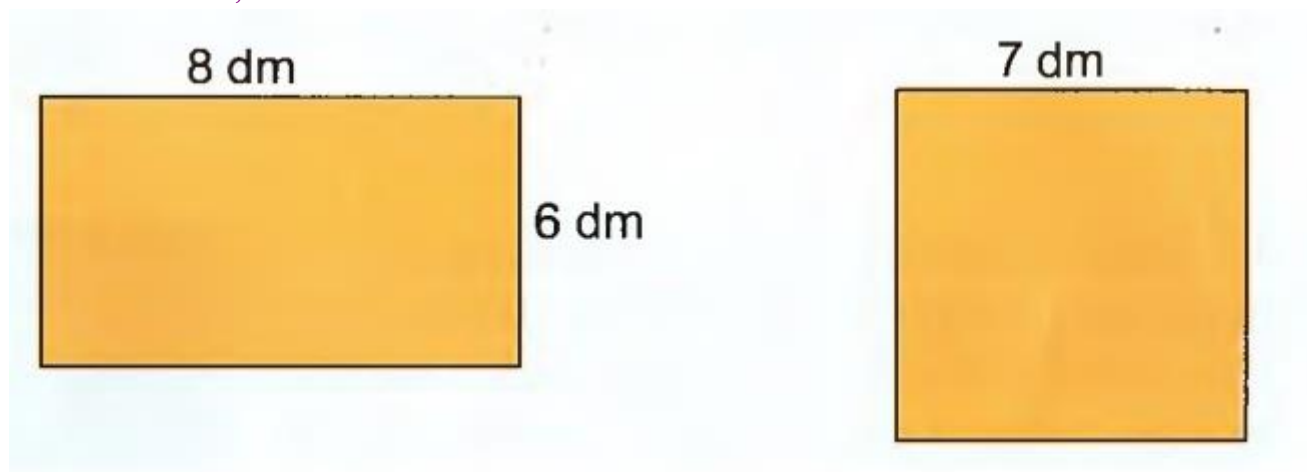
65 : 7 39 : 9 62 : 6

5. Ifoda tuzib, qiymatini hisoblang.

a) Bitta o'yinchoqni yig'ish uchun 6 ta vint kerak.

Ustaning qutisida 50 ta vint bor. 3 ta o'yinchoqni yig'gandan keyin nechta vint qoladi?

b) Javonga bitta kichik tokcha o'rnatish uchun 4 ta, katta tokcha o'rnatish uchun esa 7 ta burama mix kerak. 4 ta kichik, 2 ta katta tokcha o'rnatish uchun nechta burama mix kerak?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Burchakli bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Burchakli bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Qaysi sonlar 5 ga qoldiqsiz bo'linadi? Ularning nimasi bir xil?

2. Bichuvchi gazmolni kesib, ko'ylakning bo'laklarini ajratib oladi. Bitta ko'ylakka 3 m gazmol ketadi. 27 m gazmoldan nechta ko'ylak chiqadi? 36 m gazmoldan-chi? 25 m gazmoldan-chi?

$$96 : 3 = (90 \text{ onl.} + 6 \text{ birl.}) : 3 =$$

$$= 90 \text{ onl.} : 3 + 6 \text{ birl.} : 3 = 30 \text{ onl.} + 2 \text{ birl.} = 32$$

$$96 : 3 = (90 + 6) : 3 = 90 : 3 + 6 : 3 = 30 + 2 = 32$$

$$\begin{array}{r} 96 \overline{) 3} \\ \underline{9} \\ 6 \\ \underline{6} \\ 0 \end{array}$$

Bo'lishni uch usulda bajaring.

86 : 2 63 : 3 48 : 4

4. Burchakli bo'lishni bajaring.

9 663 : 3 8 442 : 2 66 993 : 3

5. Tenglamalarni yeching.

$x + 2678 = 46464 : 2$ $50000 - y = 84848 : 4$

6. Chizmalar bo'yicha ifodalar tuzib, ularni hisoblang.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Burchakli bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Burchakli bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1.Ifodalar tuzing.

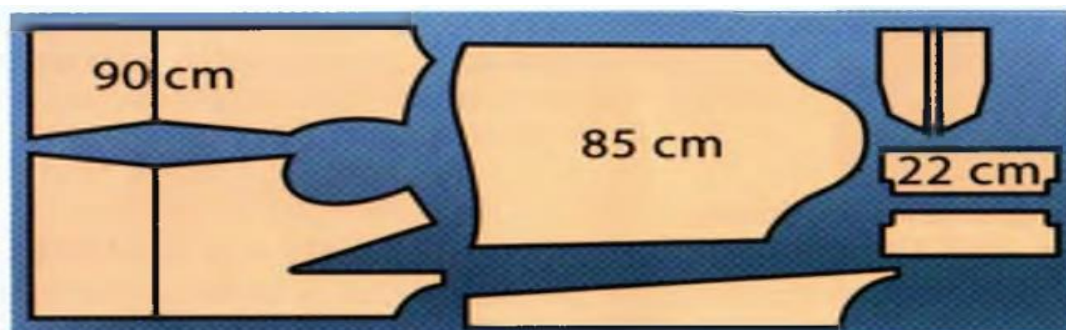
a) Do'kondagi peshtaxtada a juft tufli bilan bjuft shippak turibdi. Peshtaxtada jami necha juft poyafzal turibdi?

b) Fabrikadagi ishchi har bir qutiga 3 tadan ro'molcha taxlaydi. n ta ro'molcha uchun nechta quti kerak bo'ladi?

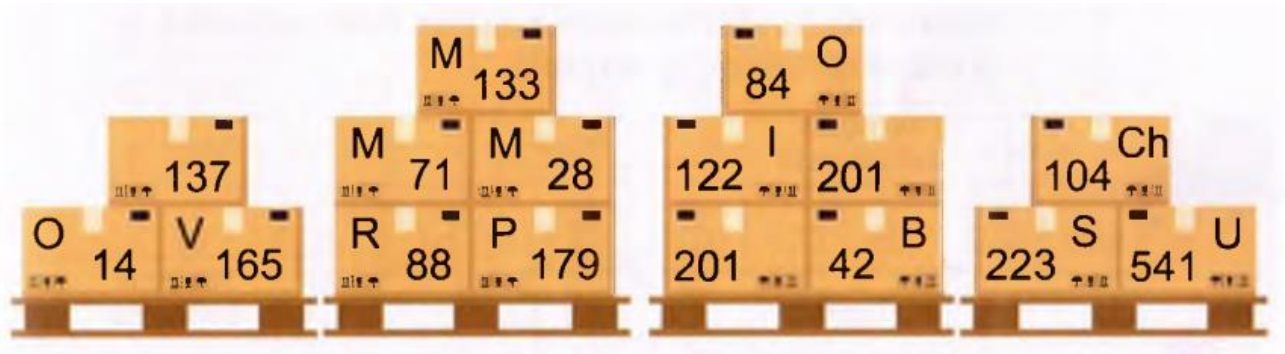
d) Bo'yinbog' bilan ikkita ilma tugma bir to'plam hisoblanadi.

m ta bo'yinbog' uchun nechta ilma tugma kerak bo'ladi?

2. Kastumning har bir bo'lagi uchun ikki tomonidan 3 cm joy tashlash kerak bo'lsa, uni tikish uchun ketadigan gazmolning uzunligini toping.

3. To'rt nafar to'quvchi navbat bilan gilam to'qidi. Ularning har biri qolgan uch to'quvchi birgalikda ishlab, qancha vaqt sarflagan bo'lsa, shuncha vaqt sarfladi. Agar hammalari birga to'qishsa, gilamni necha marta tezroq to'qib bo'lishadi?
4. 12 metrlik matodan 4 ta ko'ylak tiksa bo'ladi. 28 ta ko'ylak uchun qancha mato kerak bo'ladi?
5. Juft raqamli qutilarni o'sish tartibida belgilang. Do'konning ombordagi zaxiralarini nazorat qiluvchi xodim qanday nomlanadi?

6. Hisoblang. Qaysi holatda bo'linmani topa olmadingiz yoki topishga qiynaladingiz?
 $600 : 30$ $720 : 9$ $3600 : 300$ $700 : 7$ $820 : 10$ $255 : 3$
7. Ushbu masalalarga ifodalar tuzib, ularni yeching.
- a) Ekspeditor do'konlarga tovar tarqatadi. U 5 ta do'konga 8175 ta nonni teng taqsimlashi kerak. U oxirgi do'konga nechta non olib boradi?
- b) Omborga kelgan 825 kilogramm un 3 qismga bo'lindi. Omborchi ulardan birini do'konga yubordi. Do'konga necha kilogramm un ketdi?
8. Misollarni yechib, tegishli harflarni to'g'ri tartibda qo'ying.
 Tovarlarni, xaridorlarni o'rganib, tovarni kimga qanday qilib sotishni kim hal qiladi?

A	$63 \cdot 8 + 171$	L	$850 - 4\ 200 : 7$	T	$897 - 121 \cdot 1$
G	$900 - 73 \cdot 4$	O	$702 - 720 : 9$	R	$315 + 562 : 1$
E	$356 + 61 \cdot 6$	M	$673 + 135 \cdot 0$	K	$1\ 000 - 31 \cdot 10$

673	675	877	690	722	776	622	250	622	608
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Burchakli bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Burchakli bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish;

jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1.Misolni yechib, sutli qattiq shokolad bozorga birinchi k k marta nechanchi yili chiqqanini bilib oling. Bu shirinlik necha yildan beri mavjud?

$$(233\ 926 + 157\ 632 - 1\ 939 \cdot 200) : 2$$

2. Hisobchi jumadan yakshanbagacha qahvaxonaga 980 kishi tashrif buyurganini hisoblab chiqdi. Shu bilan birga, dam olish kunlari qahvaxonaga 725 kishi tashrif buyurgan. Agar shanba kuni qahvaxonada juma kundagidan 123 kishi ko'p bo'lgan bo'lsa, yakshanba kuni necha kishi tashrif buyurgan?

3. Qandolat fabrikasida 24 ta tayyor tort bor, har bir tortga beze yoki muzqaymoq qo'shilgan. Bezeli tortlar 15 ta, muzqaymoqli tortlar 19 ta bolsa, ham beze, ham muzqaymoq qo'shilgan tortlar nechta bo'ladi?

4. Qandolat fabrikasiga shakar va un olib kelindi. Bir qop unning massasi bir qop shakarning massasidan qancha og'irroq?

Jami: 440 kg

Jami: 468 kg

5. Armiyadagi harbiylarning bir necha guruhlari bor. Ularning nomlarini bilib oling.

A	$3 \cdot 2 + 12$	E	$49 : 7 + 5$	O	$81 : 3 - 12$
B	$5 \cdot 2 + 1$	Z	$56 : 8 + 19$	R	$64 : 4 + 11$
V	$28 : 7 + 13$	L	$63 : 9 + 6$	T	$56 : 2 - 14$
D	$12 : 4 + 17$	N	$54 : 6 + 7$	Y	$91 : 7 + 8$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Burchakli bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Burchakli bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1.Bo'lishdagi har bir amalni tushuntirib bajaring.

952 : 7 846 : 6 735 : 5 9 436 : 7

2. Ushbu masalalarga ifodalar tuzib, ularni yeching.

a) Ekspeditor do'konlarga tovar tarqatadi. U 5 ta do'konga 8175 ta nonni teng taqsimlashi kerak. U oxirgi do'konga nechta non olib boradi?

b) Omborga kelgan 825 kilogramm un 3 qismga bo'lindi. Omborchi ulardan birini do'konga yubordi. Do'konga necha kilogramm un ketdi?

3. Tenglamalarni yeching.

$x \cdot 2 = 3\,565 - 247\,714$; $y = 3\,852 - 3\,849$

4. Jadvalga qarab, do'kon haydovchisi bir kunda necha litr benzin sarflaganini toping.

Bor edi	Ertalab sotib olindi	Kunduzi sotib olindi	Qoldi
27 l	15 l	26 l	7 l

8. Misollarni yechib, tegishli harflarni to'g'ri tartibda qo'ying.

Tovarlarni, xaridorlarni o'rganib, tovarni kimga qanday qilib sotishni kim hal qiladi?

A	$63 \cdot 8 + 171$	L	$850 - 4\,200 : 7$	T	$897 - 121 \cdot 1$
G	$900 - 73 \cdot 4$	O	$702 - 720 : 9$	R	$315 + 562 : 1$
E	$356 + 61 \cdot 6$	M	$673 + 135 \cdot 0$	K	$1\,000 - 31 \cdot 10$

673	675	877	690	722	776	622	250	622	608
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

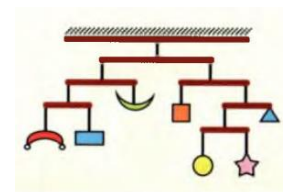
5. Suratdagi narsalar muvozanatda turibdi.

Ularning jami vazni - 256 gramm. Bunda tayoqcha va iplarning vazni hisobga olinmagan. Yulduzchaniing vaznini toping.

6. 5 ta qutida 625 ta sovun bor. 7 ta qutida nechta sovun bo'ladi?

7. Sonlarni o'sib borish tartibida joylashtiring.

Barcha qandolatchilar ishlatadigan xushbo'y masalliq nima?

A	179	L	590	I	290
V	90	N	225		

2. Qandolatchi shirinlik pishiryapti. U tayyor pishiriqlarni qutilarga solyapti. Nechta quti bo'ladi?
Nechta pishiriq ortib qoladi?

	Jami pishirilgan	Bitta qutiga nechta ketadi	Jami qutilar
Ekler 	38	6	?
Ponchik 	59	8	?
Keks 	73	9	?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarni qoldiqli bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ko'p xonali sonlarni qoldiqli bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmazligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ko'k rangli katakchadagi sonlarni 2 ga bo'lganda qanday qoldiq qoladi? Bu sonlarni yana qanday atash mumkin?

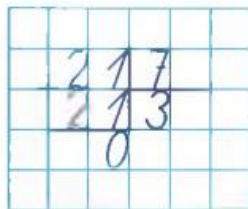

2. Sartarosh 6 soatda 8 kishini qabul qildi. U har bir mijozga necha minut sarflagan?

3. Sartaroshxonada sochiqlar 6 tadan qilib taxlab qo'yilgan. 27 ta sochiqni shunday qilib taxlasak, nechta to'liq taxlam chiqadi? Nechta sochiq ortib qoladi?

Qoldikli bo'lish

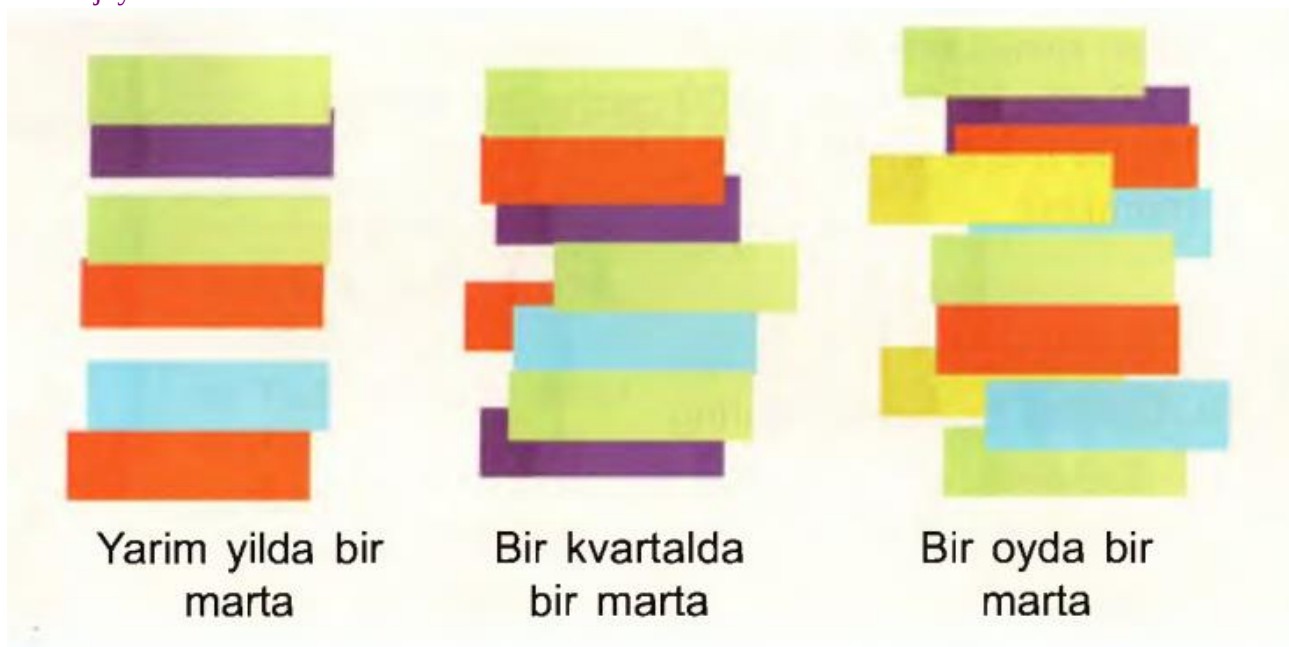

Qoldiq 0 ga teng.
21 soni 7 ga butun
(qoldiqsiz) bo'linadi.

Qoldiq 0 ga teng emas.
20 soni 7 ga qoldikli
bo'linadi.

4. Sonni 10 ga bo'lganda qanday qoldiq qolishi mumkin? 5 ga bo'lganda-chi? 8 ga bo'lganda-chi? 1 ga bo'lganda-chi?
5. Sonni bo'lishdagi qoldiqni toping.
53 478 ni 3 ga 836 542 ni 5 ga
12 987 ni 7 ga 621 126 ni 4 ga
6. Diagrammaga qarab, savollarga javob bering.
Bolalar sartaroshxonaga necha marta borishini diagrammada belgilashdi. Har bir bola kerakli joyga o'z stikerini joylashtirdi.

- a) Nechta bola sartaroshxonaga bir yilda ikki marta boradi?
Nechtasi yiliga to'rt marta boradi?
 - b) Eng katta guruh qaysi? Ular bir yilda sartaroshxonaga necha marta boradi?
 - d) Diagrammani hammasi bo'lib necha kishi belgilagan?
- IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:** o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.
- V. Darsni yakunlash:** o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.
- VI. Uyga vazifani e'lon qilish:** yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlarni qoldiqli bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ko'p xonali sonlarni qoldiqli bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmazligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Hisoblang. Ma'lum bir vaziyatga eng mos kiyimni tanlab beradigan, kishining yuziga eng yarashadigan 1soch turmagini o'ylab topadigan kishining kasbi nima deb ataladi?

I	$(234 + 163) \cdot 6$	S	$(5\,890 - 4\,895) \cdot 3$
L	$(22\,167 - 4\,058) : 7$	T	$4\,344 : 8 + 2\,039$

2 985	2 582	2 382	2 587	2 382	2 985	2 582
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

2. Sartaroshxonadagi elektron soat faqat soatlar bilan minutlarni ko'rsatadi? Ertalab soat 9:00 dan kech soat 20:00 gacha bu soatda necha marta to'rtta bir xil sonni ko'rish mumkin?

3. Qoldiqli bo'lishni bajaring.

899 566 : 5 512 678 : 3 334 116 : 8 921 543 : 4

4. Uchta taroqdan iborat to'plamning narxi 18 600 so'm, beshtalik to'plam esa bundan 7 200 so'm qimmatroq. Qaysi birida bitta taroq arzonroq bo'ladi?

5. Amallar tartibini aniqlab, ifodalarning qiymatini hisoblang.

184 : 8 - 126 : 6

(595 : 7 + 86) : 9

(87 + 15) : 6

Bu sonlar mashhur harbiy texnikaning nomini topish uchun kalitdir. Hosil bo'lgan sonlarni o'zbek alifbosining xuddi shu o'ringlarda joylashgan harflari bilan almashtiring. Qaysi texnikaning nomi yashiringan? Uni rasmlar ichidan toping.

6. Armiyada xabarlar shifrlanadi, ya'ni maxfiy qoida bo'yicha bir harfning o'rniga boshqa harflar yoziladi.

Agar AAA - W + S = 716 bo'lsa, A + V + S ni toping.

7. Jadvalni ko'rib chiqing. Bu yerda nechta harbiy-havo texnikasi ko'rsatilgan?

Qiruvchilar	59 ta
Transport aviatsiyasi	qiruvchilardan 41 ta kam
Hujumchi samolyotlar	21 ta
O'quv-mashq samolyotlari	hujumchi samolyotlardan 3 marta kam
Vertolyotlar	96 ta

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: o'rtasida 0 raqami bor sonlarni bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga o'rtasida 0 raqami bor sonlarni bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarini yoddan ifodali ayta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Misollarni yeching. Javoblarni o'sish tartibida joylashtiring.

Tillar va ularning xilma-xilligini o'rganish bilan bog'liq kasb nima deb ataladi?

I 804 : 4 L 412 : 4 Y 550 : 5 Ng 872 : 8

I 749 : 7 T 608 : 2 S 909 : 3 T 936 : 3

2. Ifoda tuzing. Sonni bo'lishga qulay sonlar yig'indisiga yoyib hisoblang.

Tarjimon bir kunda 4 sahifa matnni tarjima qilishi mumkin.

416 sahifani tarjima qilishga necha kun ketadi?

3. Madina bo'lishni qanday bajarganini ko'rib chiqing. Nimani sezdingiz?

Madina bu yechimni qanday qisqartirishi mumkin?

4. Bo'lishni bajaring.

4 072 : 4 16 206 : 6

2 763 : 9 10 075 : 5

240 288 : 8

282 828 : 7

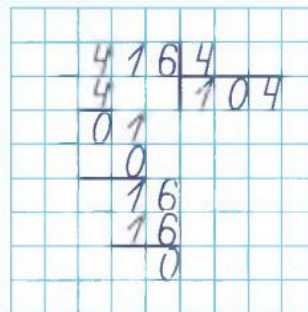

416 = 4 yuzl., 1 o'nl.,
6 birl.

a) Yuzliklarni bo'lamiz
 $4 \text{ yuzl.} : 4 = 1 \text{ yuzl.}$
(qoldiq 0).

b) O'nliklarni bo'lamiz
 $1 \text{ o'nl.} : 4 = 0 \text{ o'nl.}$
(qoldiq 4).

d) Qolgan o'nliklarni birliklarga
aylantirib, ularni birliklarga
(birlarga?) qo'shamiz.
 $(1 \text{ o'nl.} + 6 \text{ birl.}) : 4 =$
 $16 \text{ birl.} : 4 = 4 \text{ birl.}$

5. Bosma qog'ozlarning ma'lum o'lchami bo'ladi. Masalan, A4 varaqning o'lchami 210 mm x 297 mm bo'ladi.

a) A3 varaq - uzun tomoni bilan birlashtirilgan ikkita A4 qog'ozga teng bo'ladi. A3 varaqning o'lchamlari qanday bo'ladi?

b) A2 varaq - uzun tomoni bilan birlashtirilgan ikkita A3 qog'ozga teng bo'ladi. A2 varaqning o'lchamlari qanday bo'ladi?

d) Shu qoidadan foydalanib, A0 varaqning o'lchamlarini toping

6. A4 qog'ozning uzun tomonini teng ikkiga buklasak, A5 qog'oz hosil bo'ladi. A5 qog'ozning o'lchami qanday?

7. Santimetrdagi yozing:

13 dm 4 cm

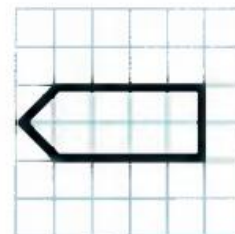
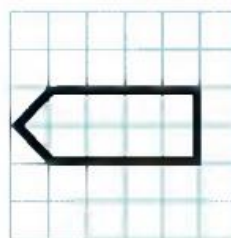
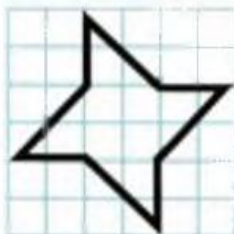
2 m 7 dm 6 cm

5 dm 8 cm 40 mm

2 m 12 dm 35 cm

8. Harf teruvchi 47 bet matn yozdi. 1800 ta belgi (harf, belgi va bo'shliq) bir bet hisoblansa, hammasi bo'lib nechta belgi yozilgan? Harf teruvchi bir kunda 10 bet matn yoza olsa, bu matnni yozishiga necha kun ketgan?

9. Qaysi shaklning maydoni kattaroq?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 0 bilan tugagan sonlarni bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga 0 bilan tugagan sonlarni bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Hisoblang. Javoblarni kamayish tartibida yozib chiqing.

Bu darsda qaysi kasb haqida so'z boryapti?

A 6 · 7

E 5 · 5

T 6 · 6

B 8 · 9

L 4 · 10

U 7 · 9

G 8 · 6

R 3 · 4

X 11 · 5

2. Yaxlit sonlarni bo'lish qoidasini eslang. Hisoblab, javoblarni o'sish tartibida joylashtiring.

A	25 yuzl. : 5	K	18 yuzl. : 9	C	72 ming. : 8
I	12 mln.	R	54 mln. : 6	C	42 ming. : 7

3. Burchakli bo'lishni ko'rib chiqing. Qanday xulosa qila olasiz?

I usul	II usul
$ \begin{array}{r} 125000 \overline{) 5} \\ \underline{10} \\ 25 \\ \underline{25} \\ 00 \\ \underline{00} \\ 00 \\ \underline{00} \\ 00 \\ \underline{00} \\ 00 \\ \underline{00} \\ 00 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 125000 = 125 \text{ ming.} \\ 125000 \overline{) 5} \\ \underline{10} \text{ ming.} \\ 25 \text{ ming.} \\ \underline{25} \\ 0 \end{array} $

4. Bo‘lishni qulay usul bilan bajaring. 456 000 : 6 543 000 000 : 3 17 800 : 2
5. Kompaniya eng yaxshi ishlagan 6 nafar ishchiga 8 220 000 so‘m ajratdi. Agar bu mukofot ishchilar o‘rtasida teng bo‘linsa, har bir ishchi necha so‘m olgan?
6. Besh kishilik qurilish brigadasi ishlagan har bir soati uchun 178 000 so‘m oladi. Ish kuni 8 soat bo‘lsa, har bir quruvchi kun oxirida necha so‘m oladi?
7. Anora tasma sotib olishga 128 000 so‘m sarfladi. U ana shu tasmlardan 8 ta bog‘ich, 12 ta xatcho‘p tayyorladi. Anora har bir bog‘ichni 20 000 so‘mdan, xatcho‘pni esa 13 000 so‘mdan sotdi. U jami qancha pul topdi?

Solishtiring.

$7 \cdot 100 \square 8 \cdot 10 \cdot 10$

$20 \cdot 6 \square 7 \cdot 2 \cdot 5$

$8 \cdot 4 \cdot 5 \square 2 \cdot 9 \cdot 5$

$$9 \cdot 10 + 3 \square 7 \cdot 10 + 9$$

$$6 \cdot 10 + 4 \square 8 + 4 \cdot 10$$

$$(9 + 1) \cdot 10 \square 8 \cdot 10 + 2 \cdot 10$$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o‘quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Bo‘lishning geometrik ma’nosi

Darsning maqsadi:

a) ta’limiy maqsad- o‘quvchilarga Bo‘lishning geometrik ma’nosi, katta sonlarga ko‘paytirish va bo‘lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo‘lish va ko‘paytirishni o‘rgatish. Nima uchun ba’zi sonlarni ba’zi sonlarga bo‘lib bo‘lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o‘rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o‘rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o‘rganilgan atamalarining ma’nosini tushunib, to‘g‘ri o‘qiy olish;

so‘z va gaplarni bog‘lagan holda o‘z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko‘rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma’nosini qayta so‘zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto‘g‘ri deb hisoblasa, o‘z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o‘zaro muloqot chog‘ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro‘y bergan paytlarda o‘zini tutishi to‘g‘risida to‘g‘ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko‘nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko‘rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o‘quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e’lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo‘limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o‘quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o‘quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o‘tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o‘tkazilib no‘to‘g‘ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko‘rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Florist gullardan guldasta yasashi kerak.

a) Agar u har bir guldastaga 3 tadan pion qo‘shsa, nechta pion ortib qoladi?

b) Har bir guldastaga 5 tadan freziya qo‘shilsa, nechta guldasta chiqadi?

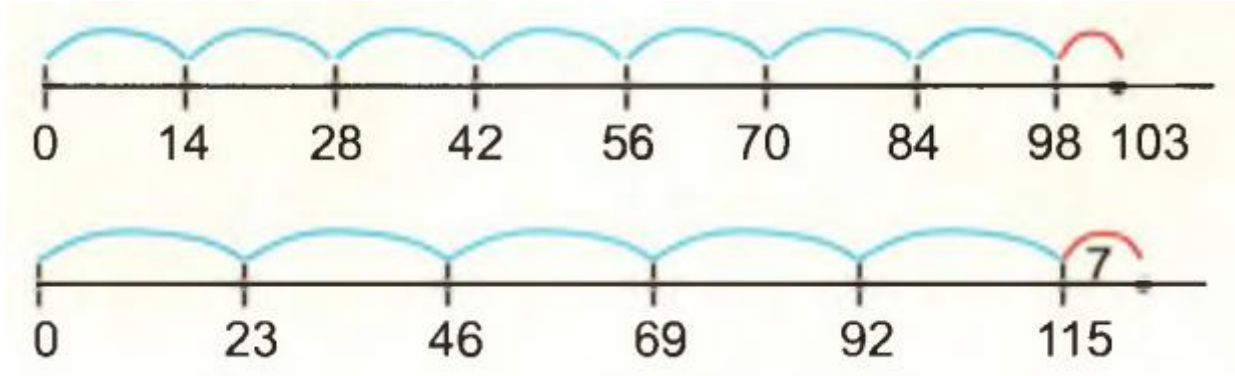

2. Landshaft dizayneri bog'dagi yo'lak yonini chimzor bilan bezatyapti. Yo'lakning uzunligi 300 m bo'lib, har 40 metrda bitta guidon turishi kerak. Bog'ning chizmasini chizib, qolgan guldondar turadigan joylarni belgilang. Oxirgi guldondan yo'lakning oxirigacha necha metr qoladi?

3. Rassom devorni takrorlanadigan naqsh bilan bezayapti. Takrorlanadigan har bir bo'lakning - rapportning uzunligi 3 m. Agar devorning uzunligi 73 metr bo'lsa, naqsh necha marta takrorlanadi? Bu naqsh devorning qancha qismiga yetmay qoladi?

4. Rasm bo'yicha, bo'linuvchi, bo'luvchi, bo'linma va qoldiqni toping.

5. «Bahor» raqs ansamblida 60 kishi bor. Ansambl rahbari qatnashchilarni 3, 4, 6 va 8 guruhga bo'lmoqchi. Qaysi holatda ansamblni teng guruhlarga bo'lishning iloji yo'q?

6. Quyidagilarni toping:

a) 8 ga bo'lganda to'liqsiz bolinma 24 ga, qoldiq esa 3 ga teng bo'lsa x sonini;

b) 7 ga bo'lganda to'liqsiz bo'linma 132 ga, qoldiq esa 5 ga teng bo'lsa y sonini.

7. Rassomning palitrasida 7 ta turli ranglar bor. U 2 tadan rangni aralashtirib, nechta turlicha yangi ranglar hosil qila oladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Nazorat ishi – 3

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Bo'lishning geometrik ma'nosi, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmazligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarini yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish;

jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1-bo'lim. Hisoblash

1. Misollarni yeching:

a) $47 + 36 = \underline{\hspace{2cm}}$

b) $85 - 27 = \underline{\hspace{2cm}}$

c) $63 + 28 = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $90 - 44 = \underline{\hspace{2cm}}$

2-bo'lim. Sonlar va tartib

2. Sonlarni kichikdan kattaga tartiblang:

$18, 7, 25, 12 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}$

3. To'g'ri javobni belgilang:

a) Qaysi son katta? **54 yoki 45?** $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

b) 87 dan 9 ni ayirsak nechchi bo'ladi? $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

3-bo'lim. Vaqt va pul

4. Soatni belgilang:

Agar hozir **13:00** bo'lsa, 3 soat keyin — **___:00**

5. Do'korda:

- Qalam = 6 so'm
- Daftar = 15 so'm

Siz bir dona qalam va bir dona daftar oldingiz.

Jami qancha so'm to'laysiz? → **___**

4-bo'lim. Geometrik shakllar

6. Chiziqli shakllarni toping:

- Kvadrat — **___**
- To'g'ri burchakli uchburchak — **___**
- Doira — **___**

7. To'g'ri burchakli uchburchakning ikki kateti 4 sm va 3 sm.

Perimetrini toping: **___** sm

5-bo'lim. Masalalar

8. Masalani yeching:

Maktabda 56 ta qalam bor edi. 24 tasi ishlatilgan.

Nechta qalam qoldi? → **___**

9. Masala:

Azizning 82 ta shokoladi bor edi. U 39 tasini do'konda sotdi.

Nechta shokolad qoldi? → **___**

6-bo'lim. Qo'shimcha topshiriqlar

10. $46 + \underline{\hspace{1cm}} = 100 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

11. $100 - \underline{\hspace{1cm}} = 63 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu Yakuniy dars

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Yakuniy dars, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

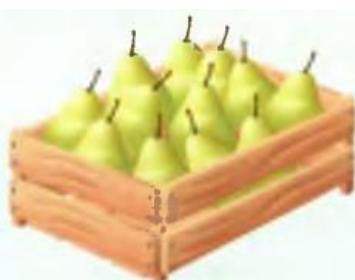
III. Yangi mavzu bayoni:

1. Bo'lish:

a) Uchta uy bekasi bu mevalarni teng bo'lib olishi kerak. Har biriga qanchadan to'g'ri keladi?

900 ta olma

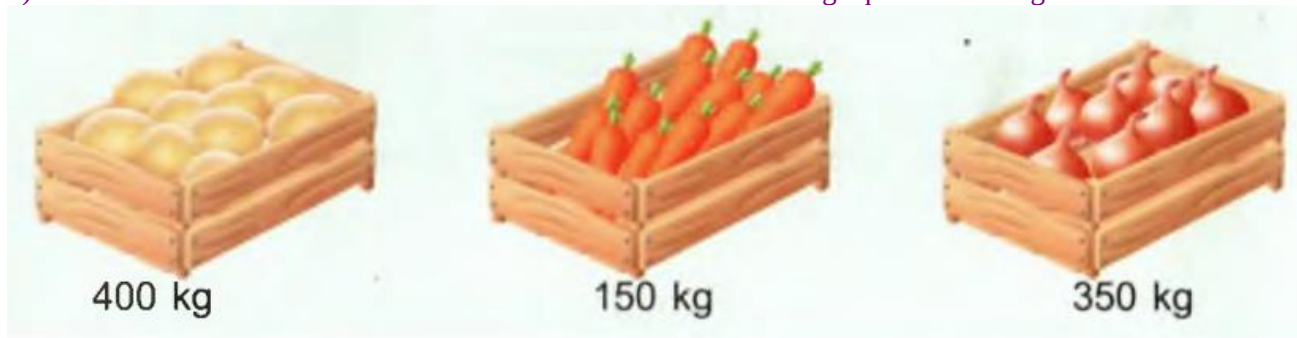

600 ta olma

1200 ta shaftoli

b) Beshta sotuvchi bu sabzavotlarni bo'lib olishi kerak. Har biriga qanchadan to'g'ri keladi?

2. Savollarga javob bering.

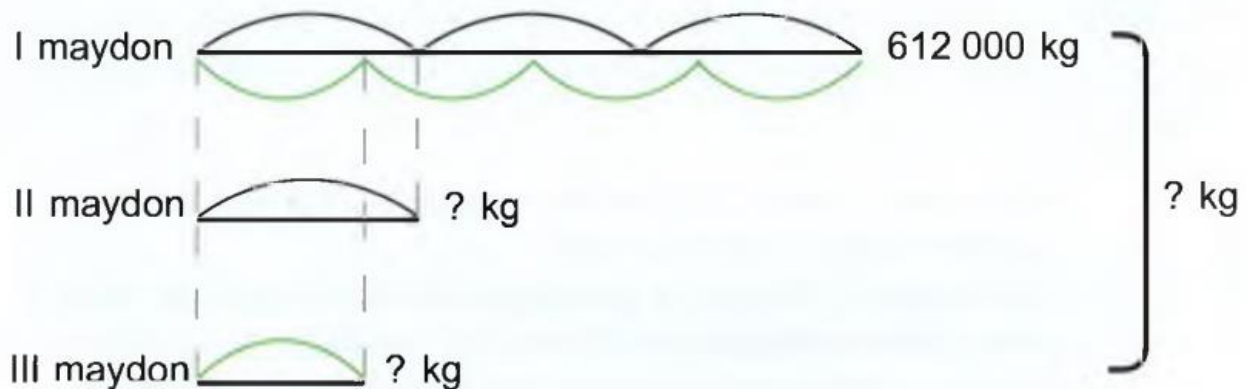
a) Tikuvchi har bir ko'ylakka 8 tadan tugma qadashi kerak. Unda 50 ta tugma bor bo'lsa, nechta ko'ylak tayyor bo'ladi? Nechta tugma ortib qoladi?

b) Har bir o'quvchi nazorat ishi uchun 5 ta daftar tayyorlab qo'yishi kerak. 153 ta daftar nechta o'quvchiga yetadi? Nechta daftar ortib qoladi?

d) 380 000 ta detalni 50 000 tadan qilib yashiklarga joylash kerak. Nechta yashik to'ldi? Necha detal ortib qoldi.

3. Sxemadan foydalanib, masalani yeching.

Hosilni yig'ishda birinchi maydondan 612 000 kg, ya'ni uchinchi maydondagidan 4 marta ko'p bug'doy yig'ib olindi. Ikkinchi maydondan esa birinchi maydondagidan 3 marta kam bug'doy yig'ib olindi. Uchta maydondan jami necha kilogramm bug'doy yig'ib olingan?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ikki xonali sonni ikki xonali songa burchakli bo'4ish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ikki xonali sonni ikki xonali songa burchakli bo'4ish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqqa olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

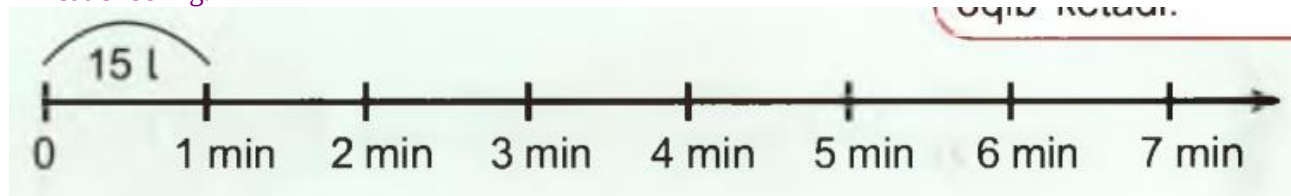
1. Ifodalar tuzib, ularning qiymatini hisoblang.

Hamma qiymatlarni ham hisoblay olasizmi?

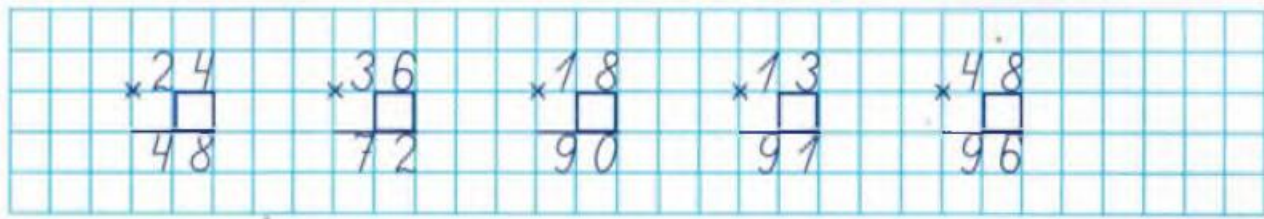
a) 9 minutda necha litr suv oqib chiqadi?

b) Hajmi 90 litrlik vanna necha minutda to'ladi?

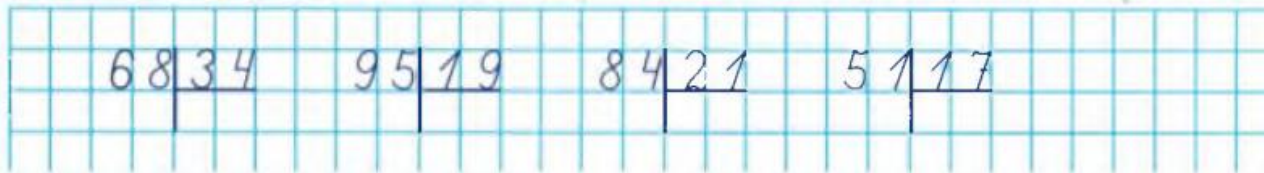
d) Sonli nur yordamida 1 minut, 2 minut va 3 minutdan keyin jo'mrakdan qancha suv oqib ketishini ko'rsatib bering.

2. Shunday bir xonali son tanlangki, misol to'g'ri yechilgan bo'lsin.

3. Daftaringizga ko'chirib yozib, bo'lishni bajaring.

4. Ifodalarni yozib olib, qiymatini hisoblang.

a) Bitta idishga 18 l ichimlik suvi sig'adi. Bir oyda bir sinf 90 l suv ishlatga, nechta idish kerak boladi?

b) Sinfdagi 26 ta o'quvchiga 78 ta idishchada suv tayyorlandi. Har bir o'quvchiga nechtadan idishcha to'g'ri " keladi?

5. Suv ta'minoti orqali suv yuborishdan oldin quvurlar maxsus basseynida tozalanadi. Suv tozalaydigan bitta basseynning yuzi 98 m². Agar bu basseynning uzunligi 14 m bo'lsa, uning perimetri qanday bo'ladi?

6. Bu ifodalarni hisoblab, ularni o'zaro taqqoslang

$$48 : 3 - 16 : 4 + 5 \cdot 17$$

$$120 - (24 \cdot 4) + 36 : 2$$

$$(658 : 7 + 13) - 49$$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ikki xonali sonni ikki xonali songa burchakli bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ikki xonali sonni ikki xonali songa burchakli bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarini tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ifoda tuzing. lining qiymatini hisoblay olasizmi?

To'rt kishilik oila bir yilda ovqat pishirish uchun 132 kubometr gaz ishlatadi. Agar bu oila har oyda gazni bir xil miqdorda sarflasa, bir oyda qancha gaz sarflaydi?

2. Bo'lishni daftarda bajaring

925 25	608 16	1314 18	1024 64
----------	----------	-----------	-----------

3. Ifodalarni soddalashtiring.

$$a + 278 + 332$$

$$m + 19 + 82 + 16$$

$$x + 2093 : 23 + 255 : 17$$

$$567 + b + 103$$

$$54 + 34 + n + 192$$

$$285 : 15 + y + 14 \blacksquare 28$$

4. Amallar tartibiga rioya qilib, masalani yeching. Tabiiy gaz bir necha xil gazlarning aralashmasi bo'radi. Bu aralashma tarkibiga kiruvchi asosiy gazning nomini toping
5. Shu sonlar yordamida to'rtta istalgan shakldagi tenglik tuzing:
12, 15, 30, 27, 48, 60, 90, 180, 450.
6. Uchta uyni gaz, suv va elektrga ulash kerak. Quvurlarni shunday o'tkazish kerakki, ular bir-biri bilan kesishmasin. Javobingizni chizib ko'rsating
7. Tabiiy gaz bilan birga ko'pincha yana bir foydali modda qazib olinadi. Ikki xonali javoblarni kamayib borish tartibida yozsangiz, uning nomini bilib olasiz

T	1 632 : 96	N	1 311 : 23
E	882 : 42	K	702 : 54
I	560 : 80	F	855 : 45

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Uch xonali songa burchakli bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Uch xonali songa burchakli bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ifodalar va ularning qiymatlarini tutashtiring, ba'zi foydali qazilmalarning nomini bilib olasiz.

VOL 12 · 11	AS 15 · 18	NI 60 · 42	GRA 17 · 24
270 BEST	408 FIT	132 FRAM	2 520 KEL

2. Sonlarni xonali qo'shiluvchilari yig'indisi ko'rinishida yozing.

124 909 100 340 230 170 034 200 000 001

3. Hisoblashlarni daftaringizda bajaring. Nimani sezdingiz?

17927	793631	31744124
-------	--------	----------

4. Ifodalar tuzib, ularning qiymatini hisoblang.

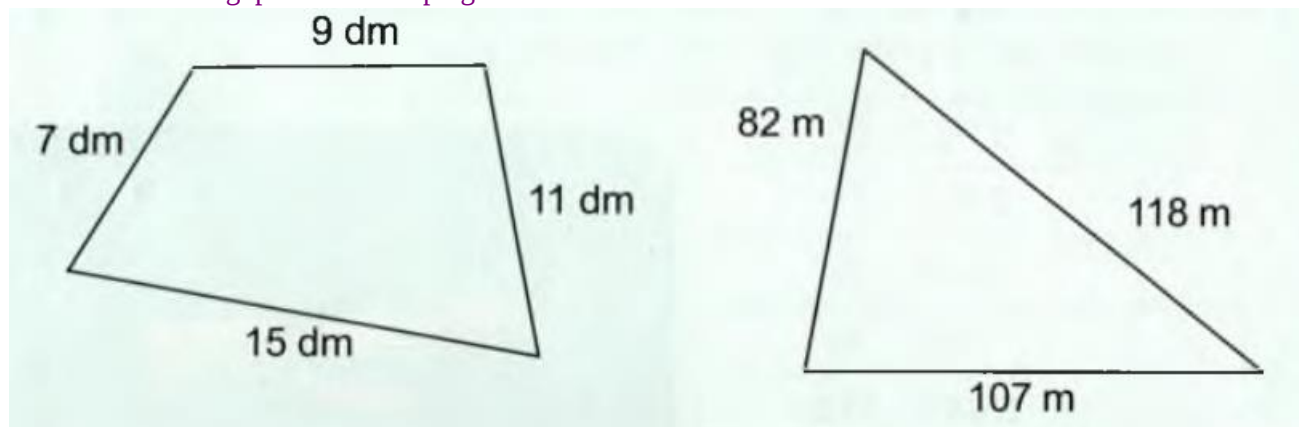
a) Bitta vagonga 67 tonna toshko'mir yuklash mumkin. 1 206 tonna ko'mirni tashish uchun nechta vagon kerak bo'ladi?

b) Yuk poyezdiga har biriga 60 tonna neft sig'adigan 3 ta sisterna hamda 50 tonna sig'adigan 5 ta sisterna ulandi. Bu sisternalarda jami qancha neft bor?

5. Birinchi shaxtadan bir yilda 3139 000 tonna, ikkinchi shaxtadan esa 5110000 tonna kam ko'mir qazib olindi. Bir yilni 365 kun deb olsak, har bir shaxtadan kuniga qancha ko'mir qazib olinadi?

6. Bu shakllarning perimetrini toping.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Sonlarni bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Sonlarni bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Turli mamlakatlarda qaysi jonivorlar xonaki hayvon hisoblanishini aniqlang.

			
Mangust 12 942 : 719	Lama 12 474 : 54	Bo'g'ma ilon 10 285 : 121	Qo'tos 8 662 : 61
			
Xitoy 63 + 79	Hindiston 111 – 93	Peru 420 – 189	Braziliya 42 + 43

2. Masalalarni sxemalar tuzib yeching.

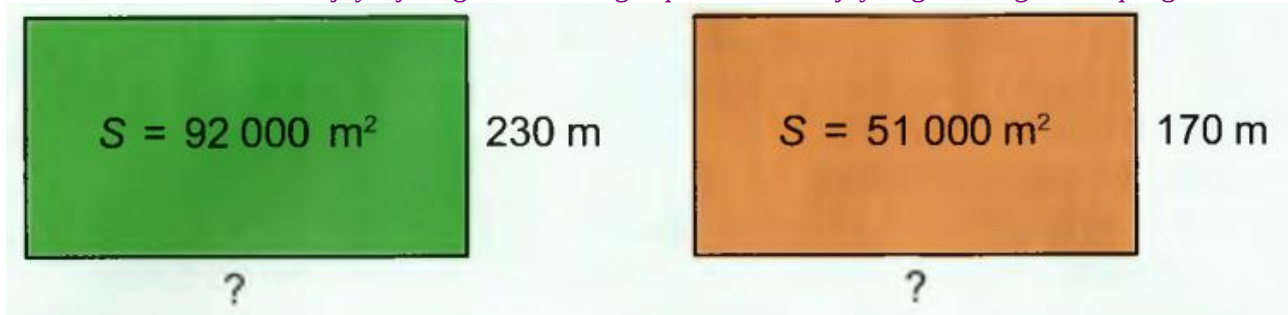
a) Suruvda 196 ta qo'y bor edi. Suruvni 7 guruhga bo'lsak, har birida nechtdan qo'y bo'ladi?

b) Fermer xo'jaligida 215 ta qo'y bor, echkilar qo'ylardan 126 ta kam, sigirlar esa qo'y va echkilar bizgalikda qancha bo'lsa, shundan ikki baravar kam. Bu fermer xo'jaligida jami nechta jonivor bor?

3. Ifodalarni hisoblamay turib, ularni taqqoslang.

$12\,798 : 3$ ☐	$12\,798 : 9$	$18\,432 : 24$ ☐	$18\,432 : 48$
$11\,175 : 745$ ☐	$11\,175 : 447$	$12\,312 : 27$ ☐	$12\,312 : 54$

4. Molxona uchun ikkita joy ajratilgan. Rasmlarga qarab, har bir joyning uzunligini aniqlang.

5. Har bir ustundagi ortiqcha ifodani toping

$(6 + 5) \cdot 3$ $(6 + 5) + (6 + 5) + (6 + 5)$ $6 \cdot 3 + 5 \cdot 3$ $6 + 5 \cdot 3$	$4 \cdot (28 - 7)$ $(28 - 7) + (28 - 7) + (28 - 7) + (28 - 7)$ $4 \cdot 28 + 4 \cdot 7$ $28 \cdot 4 - 7 \cdot 4$
---	--

6. Sigir bir bog' pichanni 1 kunda, ot 2 kunda, qo'y esa 3 kunda yeydi. Bir oyda 30 kun bo'lsa, sigir, ot va qo'y birgalikda bir oyda necha bog' pichan yeydi?

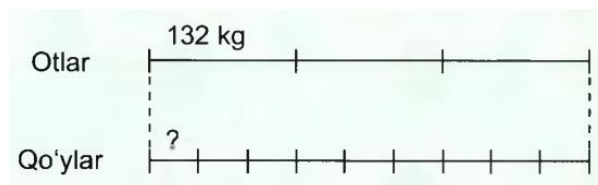
7. Masalalarni sxema bo'yicha yeching.

Ot va qo'ylar uchun bir xil miqdorda pichan tayyorlandi.

Otlar bu pichanni 3 kunda, qo'ylar 9 kunda yeydi.

a) Otlarga qancha pichan tayyorlangan?

b) Qo'ylar bir kunda qancha pichan yeydi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Bo'luvchilar va k arralilar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Bo'luvchilar va k arralilar, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish;

jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Qaysi holda qoldiqsiz bo'lish mumkinligini toping.

Bu misollar yordamida uchmaydigan qushlarni bilib olasiz.

tuyaqush
75 : 3

lochin
82 : 5

kivi
91 : 7

2. Ushbu 42, 90, 30, 45, 76, 92 va 102 sonlari ichidan 6 ga bo'linadiganlarini ajratib oling. So'ng ular yordamida yaxlit sonlarning bo'linishiga oid misollar yozing.

Namuna: $42 : 6 = 7$.

Har bir misolda bo'linuvchi, bo'luvchi va bo'linmani aytib bering.

3. Ushbu 6, 5, 4, 3, 8, 10 va 7 sonlari ichidan 240 soni bo'linadigan sonlarni ajratib oling. So'ng ular yordamida bo'lishga oid misollar yozing.

Namuna: $240 : 6 = 40$.

Har bir misolda bo'linuvchi, bo'luvchi va bo'linmani aytib bering.

4. Bekatdan hayvonot bog'ining darvozasigacha bo'lgan yo'lakning uzunligi 132 m. Sirojiddin bu yo'lakda to'liq 240 qadam tashladi.

Abduqodirda esa 220 to'liq qadam chiqdi. Bu bolalarning qadam uzunligi qanday? Kimning qadami kattaroq?

7. Bu masalalarni yechish uchun ifodalar tuzing. Berilgan qiymatlardan foydalanib, ularni hisoblang.

a) Qushning yuragi uchayotganda n marta, uchmayotgan paytida m marta urardi. Uchish paytida yurak urishi necha marta tezlashadi?

{ $n = 800$, $m = 400$ }

b) Tuyaqushning og'irligi t kg, imperator pingvini og'irligi esa b kg.

Pingvin tuyaqushdan necha marta yengil?

{ $f = 120$ kg, $b = 40$ kg}

8. Ifodalarni yozib, ularning qiymatini hisoblang.

a) 25 919 va 41 232 sonlari yig'indisini 71 ga ko'paytiring.

b) 1 022 589 va 586 397 sonlari ayirmasini 4 ga bo'ling.

d) 678 va 85 sonlari ko'paytmasidan 12 452 ni ayiring.

e) 718 000 sonidan 3 836 va 274 sonlari bo'linmasini ayiring.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Amaliy masalalar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Amaliy masalalar, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. "o'zbekiston Qizil kitobi"ga jonzoatlarning necha turi kiritilganini toping.

Sut emizuvchilar 85 · 17 – 1 420	Qushlar 1 536 – 16 · 93	Sudralib yuruvchilar 768 000 : 480 : 10
Amfibiyalar 4 876 : 53 – 92	Baliqlar (1 152 – 1 080) : 4	Umurtqasizlar (49 – 42) · 11

“Qizil kitob”ga nechta umurtqali jonzorot kiritilgan?

2. 1992-yil 9-dekabrda o'zbekiston tabiatini muhofaza qilish maqsadida o'zbekiston Respublikasining “Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida”gi Qonuni qabul qilingan. Bunga necha yil bo'libdi?

3. Tabiatni asrashga yordam beradigan foydali maslahatlarni o'qib chiqib, savollarga javob bering.

Tish yuvayotganda suvni isrof qilmang!

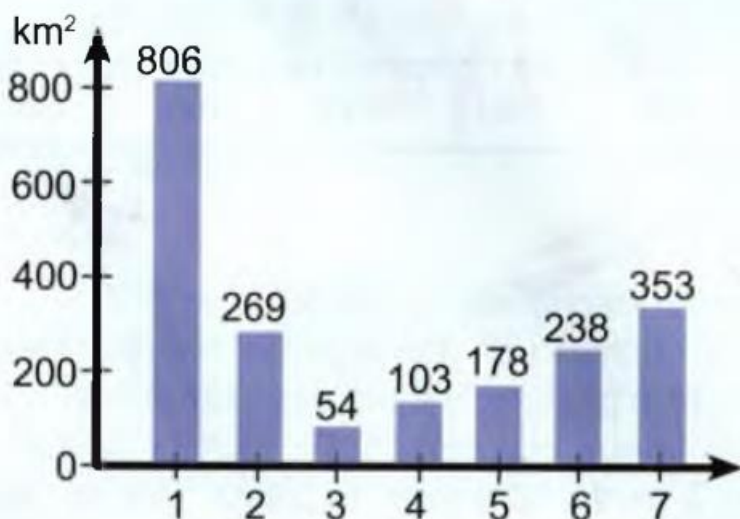
Bir minutda ochiq jo'mrakda 6 litr suv oqib ketadi. Bir marta tish yuvishning o'zida qancha suvni tejash mumkin? Bir kunda-chi? Bir yilda-chi?

Daraxt eking!

Bitta katta daraxtdan 3 kishiga yetadigan kislorod ajralib chiqadi. Toshkent shahrida 2 394 000 kishi yashaydi. Ularni kislorod bilan ta'minlash uchun nechta daraxt kerak bo'ladi?

5. Jadval va diagrammani o'rganib chiqib, savollarga javob bering

Qo'riqxonaning nomi	Qaysi viloyatda	Tashkil qilingan sanasi
1. Hisor	Qashqadaryo	1983-yil 9-sentabr
2. Zomin	Jizzax	1960-yil 20-iyun
3. Kitob	Qashqadaryo	1979-yil
4. Qizilqum	Buxoro	1971-yil 24-mart
5. Nurota	Jizzax	1973-yil 4-dekabr
6. Surxon	Surxondaryo	1986-yil 8-sentabr
7. Chotqol	Toshkent	1947-yil 20-dekabr

a) Qaysi qo'riqxona eng katta? U qaysi viloyatda joylashgan?

b) Eng birinchi tashkil qilingan qo'riqxona qaysi? Eng oxirgisi-chi?

d) Qo'riqxonalarning umumiy maydoni qancha?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Amaliy topshiriqlar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Amaliy topshiriqlar, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'rganilgan mavzu doirasida o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

o'rganilgan mavzu doirasida xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziq olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Butunjahon atrof-muhitni muhofaza qilish kuniga bag'ishlangan tanlovda qatnashchilarga har bir to'g'ri javob uchun 3 ball beriladi, noto'g'ri javob uchun esa 5 ball olib tashlanadi.

Saidabrur 20 ta savolga javob berib, 36 ball to'plabdi. U nechta savolga to'g'ri javob bergan?

2. Hozirgi kunda juda ko'p ekologik mashg'ulotlar bor. Ulardan birida qatnashchi ko'chada yugurib ketayotib, axlatlarni to'plab boradi. Yugurish oxirida qatnashchilar kim ko'p axlat to'plagani aniqlanib, fotosuratlarini internetga qo'yiladi. Bu mashg'ulotning nomini toping.

A	18 · 44	G	93 · 7
E	14 225 : 25	L	11 926 : 89
I	687 – 158	N	790 – 164
O	283 + 159	P	559 + 105

664	134	442	651	651	529	626	651
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

3. Maktab o'quvchilari shahar ko'chalarida axlat to'plash musobaqasiga qatnashish uchun uch jamoaga bo'linishdi. Birinchi jamoa 270 ta plastik idish to'pladi, ikkinchisi esa ulardan 60 ta ko'p to'pladi. Uchinchi jamoa esa birinchi va ikkinchi jamoa birgalikda to'plaganidan 3 marta kam idish to'plabdi. Har bir jamoa nechtdan idish to'plagan.

4. Har bir faslda necha kun bor? Yilning qaysi faslida kunlar soni farq qilishi mumkin? Nima uchun?

5. Matnni o'qib, savollarga javob bering.

Yer sayyorasi 365 kunda Quyosh atrofida bir marta to'liq aylanib chiqishini hamma biladi. Lekin aslida bunga 365 sutka, 5 soat, 48 minut va 46 sekund ketadi. Demak, taqvimdagi yil haqiqiy yildan salkam 6 soatga kechikar ekan. Bu kechikishning o'rnini to'ldirish uchun har 4 yilda 6-4-24 soat yoki to'liq bir sutka qo'shib qo'yiladi va bu yil kabisa yili deb ataladi.

Lekin bunday qo'shimcha qilsak, taqvim har yili taxminan 12 minutga tezlashib ketar ekan. Shuning uchun har 100 yilda joriy vaqtdan $12 \cdot 100 = 1200$ minut yoki 20 soatni ayirib tashlash kerak bo'ladi.

Shuning uchun quyidagi qoida kiritilgan:

- agar yil 4 ga karrali bo'lsa, demak, bu yil 366 kunlik bo'ladi;
- agar yil 100 ga karrali bo'lsa, bu yil 365 kunlik bo'ladi;
- agar yil 400 ga karrali bo'lsa, bu yil 366 kunlik bo'ladi.

a) Bulardan qaysilari kabisa yili ekanini aniqlang: 830, 1700, 1800, 2000, 2022, 2056, 2300, 3000.

b) Yaqin kelajakda keladigan 10 ta kabisa yilini yozing.

6. Anvar yangi yildan boshlab har ikkinchi kuni sport bilan shug'ullanish, har uchinchi kuni kitob o'qish, har to'rtinchi kuni shaxmat o'ynash, har beshinchi kuni ingliz tilini o'rganish, har oltinchi kuni o'rtoqlari bilan uchrashishni reja qildi. Bularning hammasi birinchi marta qaysi sanada bir kunga to'g'ri kelib qoladi? Bu yerda bu yil kabisa yili ekanini aytish kerakmi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Kesmani teng bo'laklarga bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Kesmani teng bo'laklarga bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

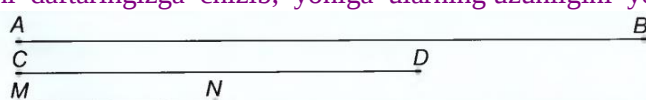
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

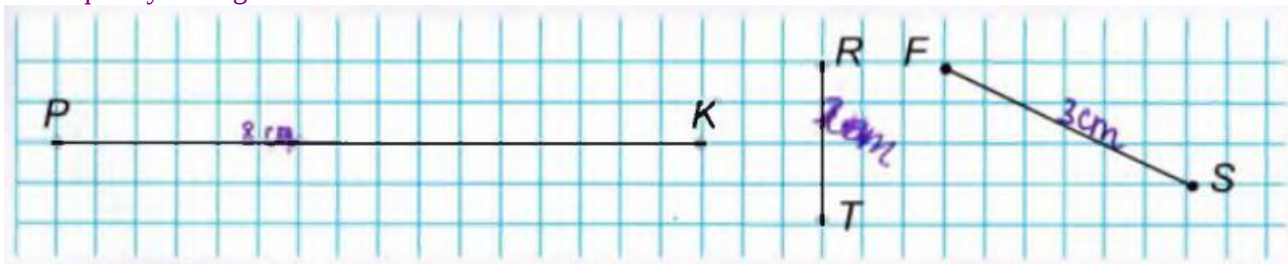
1. Hisoblang. Joyning nomini uning rasmi bilan tutashtiring.

Tekislik	Chuqurlik	Tog'	Tepalik	Jarlik
$60 : 3 + 14$	$90 - 81 : 3$	$13 \cdot 5$	$80 : 2 : 4$	$(45 - 11) : 2$
				
10	65	63	34	17

2. Berilgan kesmalarni daftaringizga chizib, yoniga ularning uzunligini yozing.

3. Bu kesmalarni daftarga ko'chirib olib, ularning o'rtasini toping. Buni qanday amalga oshirish mumkin?

4. Daftarda mana shu kesmani yasab, uning uzunligini o'lchang. Bu uzunlikni detsimetr, santimetr, millimetrlarda ifodalang

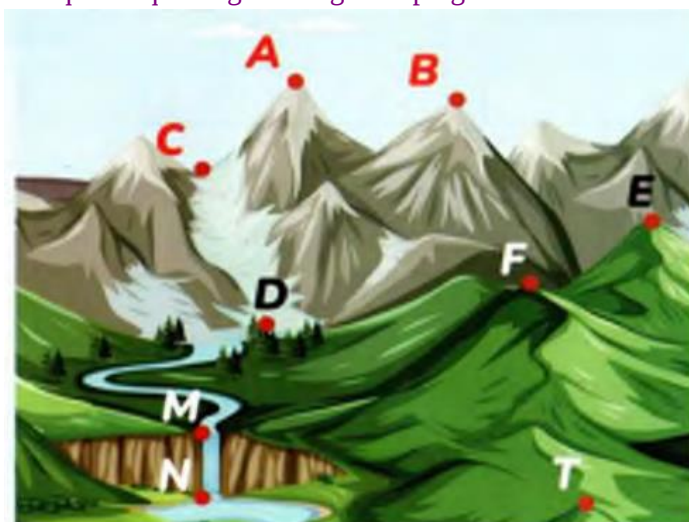

Kesmaning o'rtasi A nuqtadan qanday masofada joylashgan?

Kesmaning o'rtasini belgilab, uni C harfi bilan ifodalang. AC uzunlikni detsimetrlarda ifodalash mumkinmi? Millimetrlarda-chi?

5. Rasmda ko'rsatilgan nuqtalar o'rtasidagi masofalarni o'lchang.

ACDMN, EFT, ABEFTsiniq chiziqlarning uzunligini toping.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Kesmani teng bo'laklarga bo'lish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Kesmani teng bo'laklarga bo'lish, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

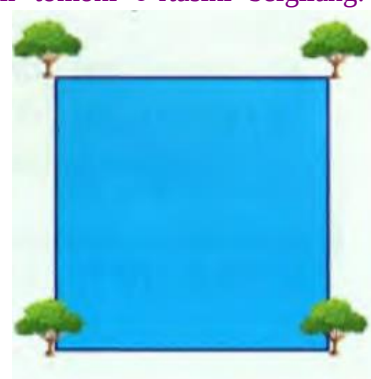
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Hazrati Sulton tog'ining balandligi 4 643 m bo'lib, Katta Chimyon tog'idan 1 334 m baland. Katta Chimyon tog'i Beshtor tog'idan 990 m past bo'lsa, Beshtor tog'ining balandligi necha metr?

2. Tomonlari 1 dm va 4 cm bo'lgan to'g'ri to'rtburchak yasab, uning har bir tomoni o'rtasini belgilang. Hosil bo'lgan nuqtalarni birlashtiring. Qanday shakl hosil bo'ldi?

3. Bog'da kvadrat shaklida hovuz kavlangan. Uning har bir burchagida daraxt ekilgan. Quruvchilar bu hovuzni shunday kengaytirishlari kerakki, uning kvadrat shakli ham, burchaklaridagi daraxtlar ham saqlanib qolishi kerak? Buning uchun nima qilish kerak?

3. ABCD siniq chiziq yasang, uning AB bo'g'ini 4 cm 7 mm, BC bo'g'ini = 6 cm 3 mm, CD bo'g'ini = 3 cm 5 mm bo'lsin. Shu siniq chiziqning umumiy uzunligini toping.

Kesmaning o'rtasini topish uchun uning uzunligini o'lchab, teng ikkiga bo'ling. Bu masofani kesmaning bir uchidan o'lchab, nuqta qo'ying. Mana shu nuqta kesmaning o'rtasi bo'ladi.

Agar bu birliklarda uzunlik teng ikkiga bo'linmasa, uni kichikroq birliklarga aylantiring.

Hisoblang.

$$4 \text{ m } 17 \text{ cm} + 7 \text{ m } 21 \text{ cm} - 12 \text{ dm } 3 \text{ cm}$$

$$4 \text{ m } 5 \text{ dm } 7 \text{ cm} - 1 \text{ m } 3 \text{ dm } 5 \text{ cm} + 237 \text{ cm}$$

$$(76 \text{ dm} + 3 \text{ m } 8 \text{ cm}) \cdot 27$$

$$(89 \text{ dm } 3 \text{ cm} - 2 \text{ m } 7 \text{ dm } 5 \text{ cm}) : 6$$

$$(4 \text{ km } 120 \text{ m} + 3 \text{ km } 987 \text{ m}) \cdot 5$$

$$(8 \text{ km } 56 \text{ m} - 3 \text{ km } 160 \text{ m}) : 12$$

Berilgan uzunliklarni ko'rsatilgan o'lchov birliklariga o'tkazing.

$$456 \text{ cm} = \boxed{} \text{ m } \boxed{} \text{ dm } \boxed{} \text{ cm}$$

$$1 \text{ km } 200 \text{ m} = \boxed{} \text{ m}$$

$$328 \text{ cm} = \boxed{} \text{ m } \boxed{} \text{ dm } \boxed{} \text{ cm}$$

$$7 \text{ km } 342 \text{ m} = \boxed{} \text{ m}$$

$$450 \text{ cm} = \boxed{} \text{ m } \boxed{} \text{ dm}$$

$$3 \text{ dm } 4 \text{ cm} = \boxed{} \text{ mm}$$

$$390 \text{ cm} = \boxed{} \text{ m } \boxed{} \text{ dm}$$

$$6 \text{ dm } 3 \text{ cm } 2 \text{ mm} = \boxed{} \text{ mm}$$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: To'g'ri to'rtburchakning perimetri

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga To'g'ri to'rtburchakning perimetri, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda o'rganilgan matematik usullarni tanlay olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Faqat to'g'ri tengsizliklarni belgilang. Biz nafas olayotgan havoda qaysi gazlar ko'proq?

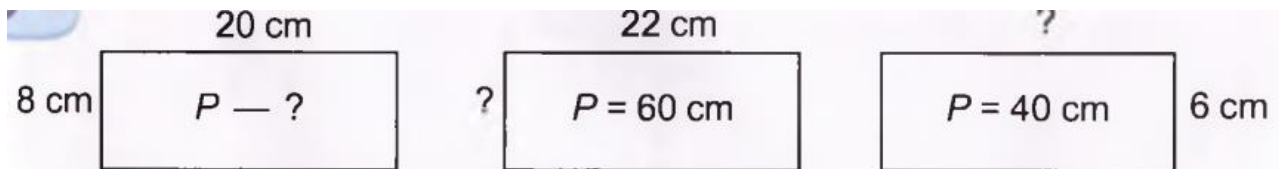
Vodorod $135 : 9 \ngtr 10$	Azot $17 \cdot 8 \ngtr 120$	Kislorod $16 \cdot 9 \ngtr 154$	Karbonat angidrid $432 : 6 \ngtr 75$
--------------------------------------	---------------------------------------	---	--

2. Daftaringizga tomonlari 4 cm va 8 cm bo'lgan to'g'ri to'rtburchak chizing. Bu to'g'ri to'rtburchakning barcha tomonlari uzunliklari yig'indisini toping. Uni detsimetr va santimetrlarda ifodalang.

3. Tomonlari a va to bo'lgan to'g'ri to'rtburchakning perimetrini hisoblash uchun o'rinli bo'lgan barcha formulani belgilang.

$P = a + b$	$P = 2 \cdot a + 2 \cdot b$	$P = (a + b) \cdot 2$
$P = a \cdot b$	$P = a + 2 \cdot b$	$P = 2 \cdot (a + b)$

4. Noma'lum kattaliklarni toping.

5. Rasmga qarab, kompleks masalani yeching.

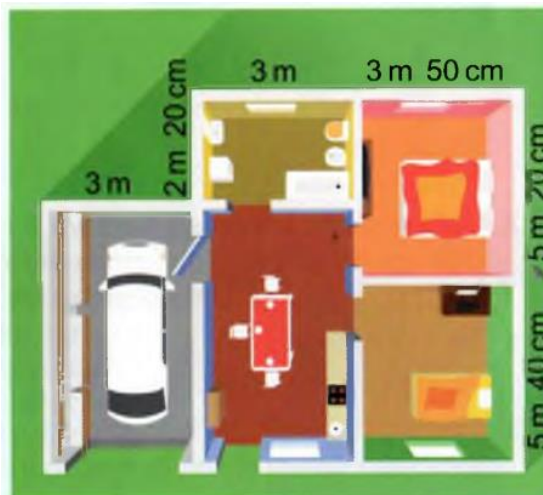
a) Jadvalni daftaringizda to'ldiring. Har bir xonaning o'lchamlarini toping.

	Bo'yi	Eni
Oshxona		
Yotoqxona		
Bolalar xonasi		
Hammom		
Garaj		

b) Har bir xonaning perimetrini toping.

d) Yotoqxonani ta'mirlash uchun 15 m plintus sotib olindi. Shuncha plintus yetadimi? Buning uchun eshikning enini ham bilish kerakmi?

e) Bolalar xonasining shifti uchun diodli tasma sotib olish kerak. Uni xonaning perimetri bo'ylab tortib chiqish kerak. Bunday tasmadan necha metr kerak boladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: To'g'ri to'rtburchakning perimetri

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga To'g'ri to'rtburchakning perimetri, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

sodda fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audiomatnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zini tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish;

jamoada turli rollarni ijro eta olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Tenglamalarni yeching.

$$40 + x = 600 - 150$$

$$b - (340 + 170) = 820$$

$$800 - y = 129 + 311$$

$$(470 + 160) - z = 190$$

2. Bir shisha sutning massasi 800 gramm, yarim shisha sut esa 450 gramm massaga ega. Bo'sh shishaning massasini toping.

3. Xonaning havosini tez-tez shamollatib turish kerak. Buning uchun maxsus qurilmalar bor. Bunday shamollatib turish nima deb atalishini topish uchun ifodalarni yeching.

A	$503 + 11 \cdot 2$	L	$1\,890 : 10 + 175$
V	$217 \cdot 4 - 422 \cdot 2$	N	$471 : 3 - 98$
E	$102 : 6 + 570$	T	$(650 - 86) : 4$
I	$432 : 9 + 117$	S	$(771 + 389) : 8$
Y	$800 - 23 \cdot 6$	P	$980 : 7 + 12 \cdot 4$

24	587	59	141	165	364	525	141	145	165	662	525
----	-----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

4. Kompleks masalani yeching.

Konditsioner 1 soat ishlasa, 1 kilovatt elektr energiya sarflaydi.

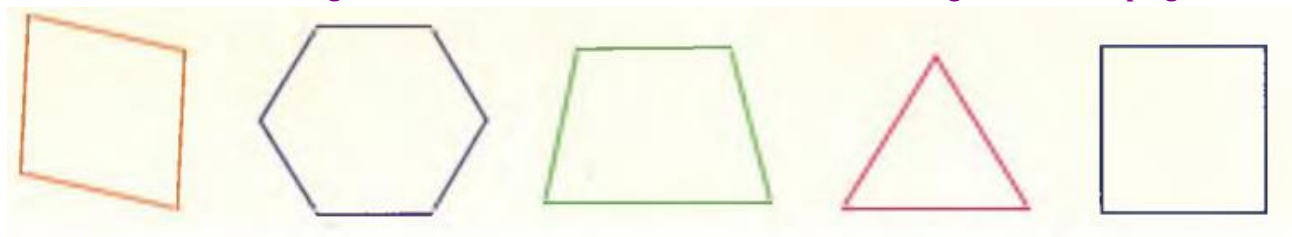
a) Agar konditsioner har kuni soat 9:00 dan 18:00 gacha ishlasa, 5 ish kunida necha kilovatt energiya sarflaydi?

b) Agar bir kilovatt energiya 295 so'm bo'lsa, bir hafta uchun qancha pul to'lash kerak bo'ladi?

5. Simmetrik jismlarni toping. Ularda nechta simmetriya o'qini ko'ryapsiz?

2. Muntazam shakllar teng tomonli shakllardir. Rasmdan muntazam bo'lmagan shaklni toping.

3. Quyidagilarni toping:

a) tomoni 42 cm bo'lgan muntazam yigirmaburchakning perimetrini;

b) perimetri 1320 cm bo'lgan muntazam oltiburchakning tomoni uzunligini;

d) perimetri 1890 cm, tomoni 9 cm bo'lgan ko'pburchakning tomonlari soni.

4. Bu shakllarni yasash uchun qancha sim kerak bo'ladi?

5. Fotosuratlar ko'rgazmasida 18 ta qishki manzara, yana shuncha yozgi manzara namoyish qilinyapti. Qishki va yozgi manzaralar birgalikda qancha bo'lsa, shundan 3 marta kam bahorgi manzaralar. Ko'rgazmaga hammasi bo'lib nechta fotosurat qo'yilgan?

6. Ikkita ustunda berilgan misollardagi qonuniyatlarni topishga harakat qiling. Uchinchi ustun uchun ham xuddi shunday misollar tuzing.

$$7 \cdot 8$$

$$70 \cdot 800$$

$$(30 + 40) \cdot (300 + 500)$$

$$2 \cdot 3$$

$$20 \cdot 300$$

$$(10 + 10) \cdot (100 + 200)$$

$$5 \cdot 6$$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Nostandart shakllarning perimetri

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Nostandart shakllarning perimetri, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish.

Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

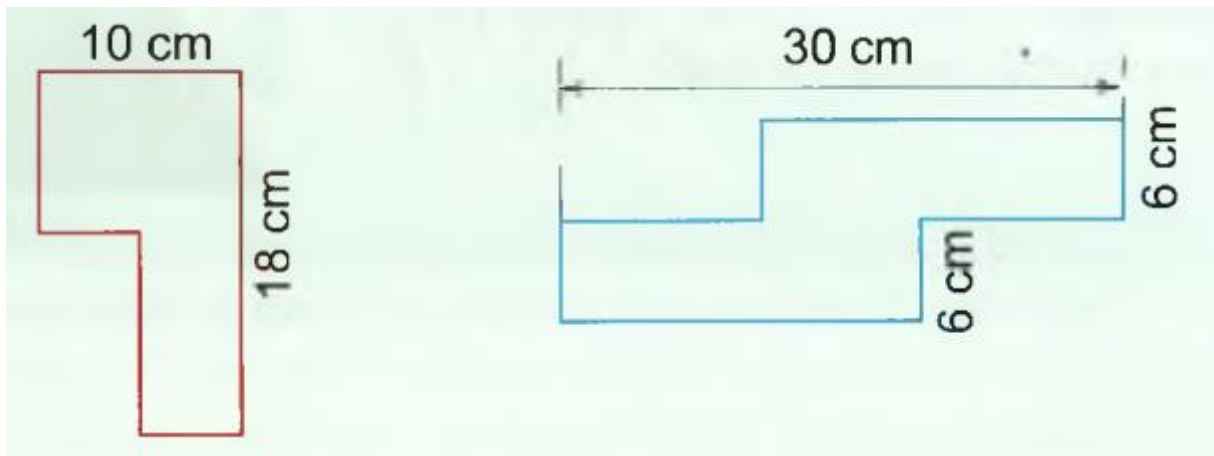
1. Qaysi shaklning perimetrini topib bo'lmaydi?

2. Fermer o'z yerining atrofini devor bilan o'ramoqchi. Buning uchun necha metr devor qurish kerak bo'ladi?

3. Bu shakllarning perimetrini toping

5. Fermer 620 ta olma ko'chati, undan 317 ta kam nok ko'chati ekdi.

Jami nechta daraxt ekilgan?

6. Teskari amalni bajarib, noma'lum kattalikni toping,

x sonini 27 ga qo'shsak, 386 hosil bo'ldi.

y sonini 7 ga ko'paytirsak, 4123 hosil bo'ldi.

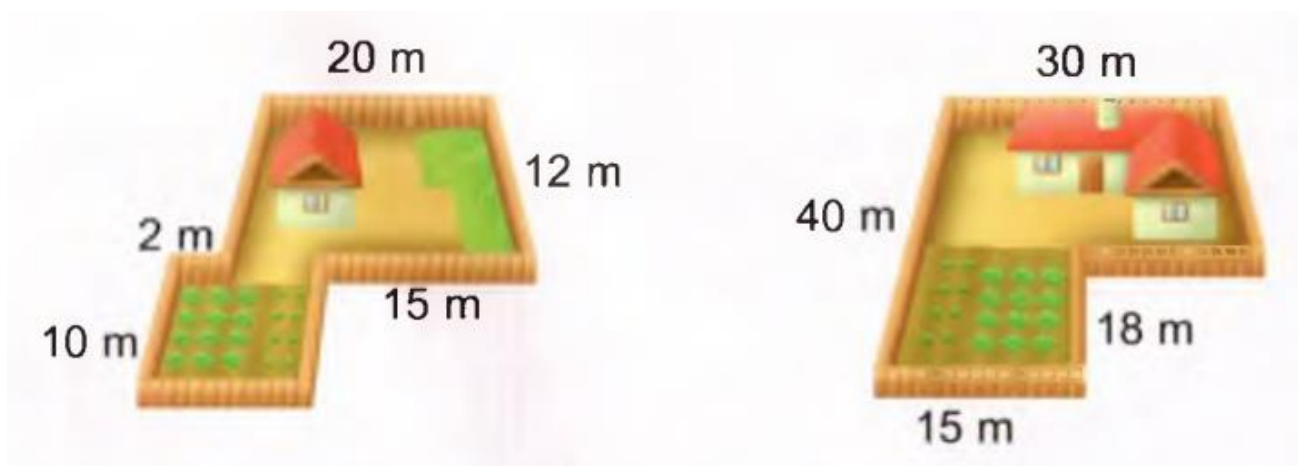
z sonidan 183 ni ayirsak, 7000 hosil bo'ldi.

t sonini 18 ga bo'lsak, 52 hosil bo'ldi.

7. Ikkita zina bir joydan boshlanib, bir xil balandlikka olib chiqadi. Lekin birining zinapoyalari kattaroq, ikkinchisniki esa kichikroq.

Qaysi zinaga uzunroq gilam-poyandoz kerak bo'ladi?

8. Dala hovli devorining uzunligini toping.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Yuzning xossalari

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Yuzning xossalari, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Bo'lishni bajaring. Hosil bo'lgan iborani o'qing.

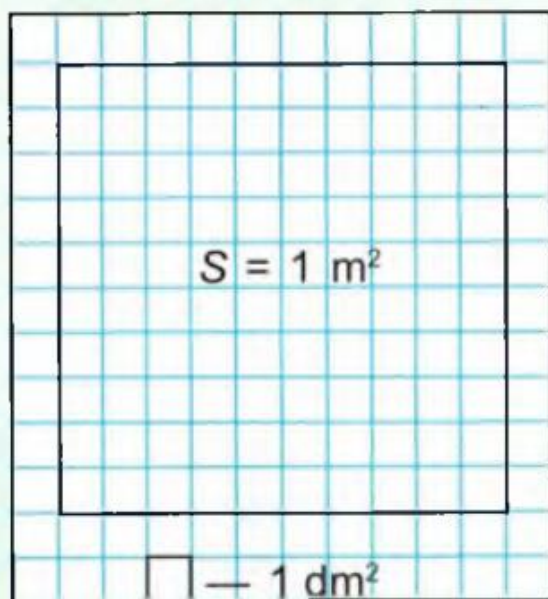
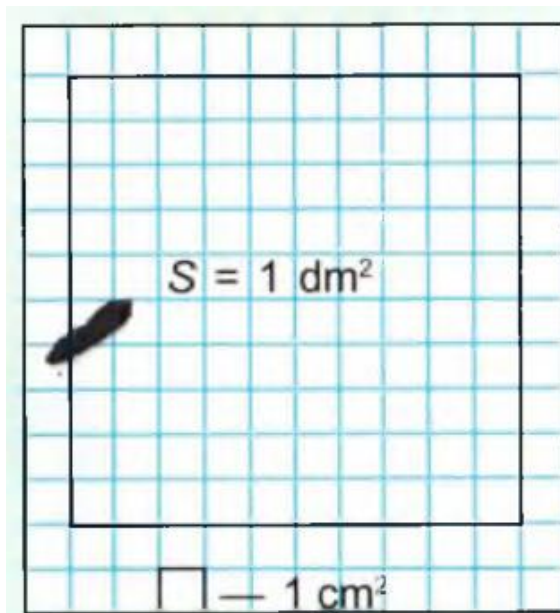
-	64 : 8	R	39 : 13	Q	350 : 5
L	81 : 9	I	28 : 2	!	120 : 4
-	45 : 9	M	48 : 4	Z	360 : 6
O'	21 : 3	A	77 : 7	G'	100 : 5

20	11	9	9	11	5							
3	14	60	70	8	3	7	60	14	12	14	60	30

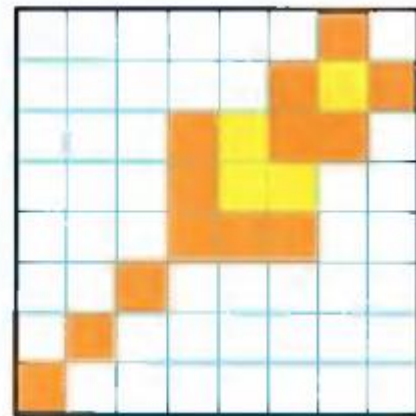
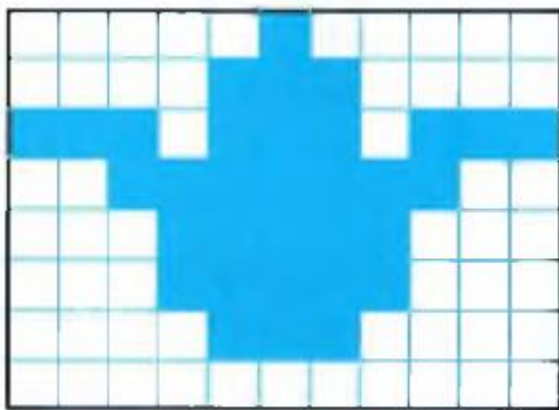
2. Rasmga qarab, eslang:

a) bir kvadrat detsimetrda necha kvadrat santimetr bo'ladi?

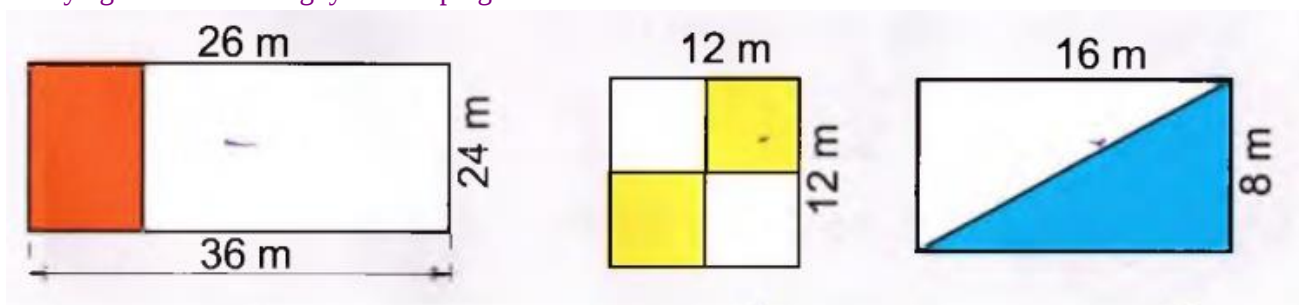
b) bir kvadrat metrda necha kvadrat detsimetr bo'ladi?

4. Har bir rasmdan katakli to'rtburchakning yuzini toping. Bo'yalgan joyning yuzini toping. Oq kataklarning yuzini toping, lkkala qismning yuzlarini bir-biriga qo'shing. Xulosa chiqaring.

5. Bo'yalgan bo'laklarning yuzini toping.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Yuzni topishning nostandart usullari

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Yuzni topishning nostandart usullari, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Afzal xuddi shu usul bilan har xil shakllarning yuzini hisoblamoqchi bo'ldi. Shunga o'xshash shakllarni daftaringizga chizing. Ularning kvadrat santimetrdagi yuzini toping.

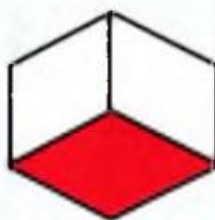
Donalar soni	Yuzi
	
	
	

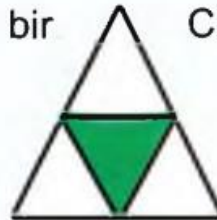
2. Bo'yalgan qismlar nima uchun bunday atalishini o'ylab ko'ring

Yarim

Uchdan bir

Chorak

Qaysi rasmda yarim, uchdan bir va chorak ko'rsatilganini ayting.

3. Asalarichida 12 ta bir litrlik va 23 ta ikki litrlik idishlarga solingan asal bor. Unda jami necha litr asal bor?
4. Soatga qarab, asalari ertadan kechgacha qancha vaqt tinmay ishlashini aniqlang.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Nostandart shakllarning yuzi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Nostandart shakllarning yuzi, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

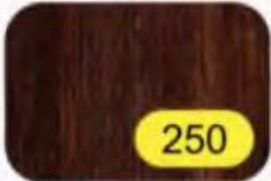
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

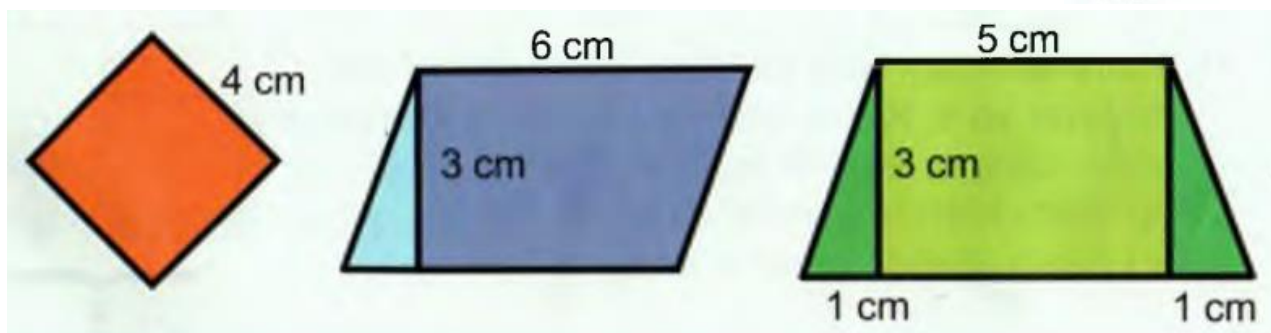
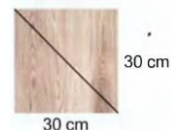
III. Yangi mavzu bayoni:

1. Rasmdagi qaysi daraxtning yog'ochi ekanligini aniqlang

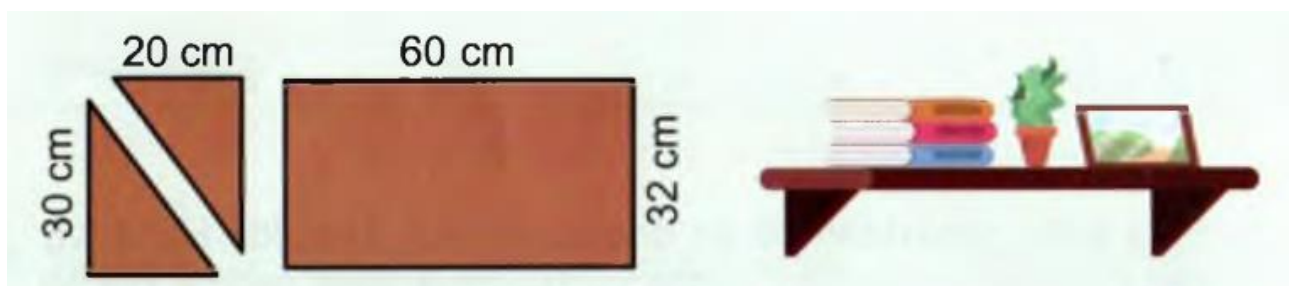
			
340	250	980	560

$460 + 130 \cdot 4$	$800 - 20 \cdot 12$	$31 \cdot 20 - 280$	$720 : 9 + 170$
Eman	Olcha	Qayin	Yong'oq

2. Taxtdan uchburchak tokcha qirqish kerak. Bu tokchanning yuzi qanday bo'ladi?
3. Bu shakllarning yuzini qanday topish mumkinligini o'ylab ko'ring

4. Bitta katta daraxtdan 58 kg qog'oz olinadi. Taroziida kichik va katta daftarning vaznini o'lchang. Bu daraxtdan nechta har xil daftar tayyorlash mumkin?
5. 80 kilogramm makulatura bitta daraxtni kesilishdan saqlab qoladi. 7 ta o'quvchi 5 kilogrammdan, yana uchasi 9 kilogrammdan makulatura olib kelishi kerak. Bitta daraxtni qutqarib qolish uchun qolgan o'quvchilar yana qancha makulatura olib kelishi kerak?
6. o'rmonchi va uning yordamchisi yumaloq yalanglikdagi daraxtlarni sanashi kerak. Ular bu yalanglikning har xil joyidan, lekin bir tomonga qarab yurib borishyapti. O'rmonchi uchun yettinchi bo'lgan daraxt uning yordamchisi uchun yigirmanchi bo'ldi, yordamchi uchun yettinchi bo'lgan daraxt esa o'rmonchi uchun 93-bo'ldi. Bu yalanglikda nechta daraxt bor ekan?
7. Kompleks masalani yeching.
Duradgor tokcha yasash uchun chizma tayyorlab oldi.
- a) Har bir detaining yuzi qanday?
- b) Bu tokchani yasash uchun qancha material kerak?
- d) Uzunligi 28 dm, eni 20 dm bo'lgan polkaga quyida berilgan taxta yetadimi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Nazorat ishi – 4

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Nostandart shakllarning yuzi, katta sonlarga ko'paytirish va bo'lish qoidalarini, har qanday sonni bir-biriga bo'lish va ko'paytirishni o'rgatish. Nima uchun ba'zi sonlarni ba'zi sonlarga bo'lib bo'lmasligi, qoldiq nimaligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- tabiiy resurslar bilan tanishtirish, ona tabiatning boyligini asrashni o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- turli murakkab shakllarning perimetrini, maydonini topishni o'rgatish. Turli kasblarni eslatib, matematika ularga qanday yordam berishini tushuntirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash va axborot-texnologiyalar vositalardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1-bo'lim. Hisoblash

1. Misollarni yeching:

a) $56 + 37 = \underline{\hspace{2cm}}$

b) $94 - 46 = \underline{\hspace{2cm}}$

c) $63 + 28 = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $100 - 59 = \underline{\hspace{2cm}}$

2-bo'lim. Sonlar va tartib

2. Sonlarni kichikdan kattaga tartiblang:

22, 11, 35, 18 → $\underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}, \underline{\hspace{1cm}}$

3. To'g'ri javobni belgilang:

a) Qaysi son katta? **57 yoki 75?** → $\underline{\hspace{2cm}}$

b) 88 dan 9 ni ayirsak nechchi bo'ladi? → $\underline{\hspace{2cm}}$

3-bo'lim. Ko'paytirish va bo'lish

4. Hisoblang:

- a) $123 \times 4 = \underline{\hspace{2cm}}$
- b) $456 \div 8 = \underline{\hspace{2cm}}$
- c) $78 \times 5 = \underline{\hspace{2cm}}$
- d) $360 \div 6 = \underline{\hspace{2cm}}$

4-bo'lim. Tengsizliklar

5. To'ldiring:

- a) $5\,210 \underline{\hspace{1cm}} 5\,215$ ($>$, $<$ yoki $=$) $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$
- b) $7\,899 \underline{\hspace{1cm}} 7\,890 \rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

5-bo'lim. Masalalar

6. Masalani yeching:

Maktab kutubxonasida 3 256 ta kitob bor edi. Keyin 1 874 ta kitob qo'shildi.

Jami nechta kitob bo'ldi? $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

7. Masala:

Odam 6 480 so'm pul olib keldi. U 3 275 so'mini sarfladi.

Qancha pul qoldi? $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

6-bo'lim. Qo'shimcha topshiriqlar

- 8. $4\,350 + \underline{\hspace{1cm}} = 5\,000 \rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$
- 9. $7\,800 - \underline{\hspace{1cm}} = 6\,500 \rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)